

“GENERACIÓ NI-NI”, ESTIGMATITZACIÓ I EXCLUSIÓ SOCIAL

Gènesi i evolució d'un concepte
problemàtic i proposta d'un nou indicador

Pau Serracant i Melendres

Generalitat de Catalunya
Departament de Benestar Social
i Família

JOVE

“GENERACIÓ NI-NI”, ESTIGMATITZACIÓ I EXCLUSIÓ SOCIAL

Gènesi i evolució d'un concepte problemàtic
i proposta d'un nou indicador

Pau Serracant i Melendres

Generalitat de Catalunya
**Departament de Benestar Social
i Família**

JOVENTUT

Serracant, Pau

“Generació ni-ni” : estigmatització i exclusió social : gènesi i evolució d'un concepte problemàtic i proposta d'un nou indicador. – (Col·lecció aportacions ; 48)

Bibliografia

ISBN 9788439388661

I. Catalunya. Departament de Benestar Social i Família II. Títol III. Col·lecció: Aportacions ; 48

1. Joves – Condicions socials 2. Joves – Catalunya – Condicions socials 3. Joves desfavorits – Condicions socials 4. Joves desfavorits – Catalunya – Condicions socials
316-053.7(467.1)

Aquesta publicació es pot consultar a www.gencat.cat/joventut/observatori. També es pot sol·licitar i/o consultar al Centre de Documentació Juvenil de la Direcció General de Joventut.

© Generalitat de Catalunya
Departament de Benestar Social i Família
Direcció General de Joventut

1a edició: juny de 2012

Tiratge: 400 exemplars

Disseny: Unitat d'autoedició i disseny. Direcció General de Joventut

Correcció: Rosabel Ganyet i Àrea de Planificació lingüística, Departament de Benestar Social i Família

Impressió: PAPERS 99 SCCL

D.L.: B. 17578-2012.

ISBN: 978-84-393-8866-1.

ÍNDEX

PRESENTACIÓ	5
INTRODUCCIÓ	9
1. L'IMPACTE DE LA GLOBALITZACIÓ SOBRE LES TRAJECTÒRIES JUVENILS: EL CAS DE LES PERSONES EN SITUACIÓ <i>NEET</i>	11
1.1. Canvis globals en les trajectòries juvenils	11
1.2. Característiques del col·lectiu en situació <i>NEET</i>	14
1.3. Conseqüències de trobar-se en situació <i>NEET</i>	15
1.4. Les variacions segons el règim de benestar (juvenil)	16
2. ANÀLISI DEL CONCEPTE <i>NEET</i> I DELS INDICADORS ASSOCIATS	21
2.1. Gènesi i evolució del concepte	21
2.2. Problemàtiques del concepte	23
3. UNA PROPOSTA D'INDICADOR	29
3.1. Objectius i criteris per a la definició de l'indicador	29
3.2. L'indicador <i>NEET-restringit</i>	35
3.3. Impacte de les decisions preses	37

4. LA POBLACIÓ EN SITUACIÓ <i>NEET</i> A CATALUNYA: RESULTATS D'UN NOU INDICADOR	39
4.1. Situació d'activitat de la població	39
4.2. Evolució recent de la situació d'activitat	43
4.3. Població jove en situació <i>NEET</i> en el passat	47
4.4. Característiques del col·lectiu que es troba en situació <i>NEET</i>	49
CONCLUSIONS	57
BIBLIOGRAFIA	71
ANNEX	79

D'uns anys ençà ens hem familiaritzat amb l'expressió ni-ni, que s'aplica als joves que ni estudien, ni treballen. Es tracta d'un concepte que, inicialment, es va definir com un indicador d'anàlisi sociològica, però que ben aviat va fer fortuna entre els mitjans de comunicació. D'aquesta manera, el fenomen ni-ni ha anat adquirint un protagonisme cada cop més gran, fins al punt que s'ha arribat a parlar de "generació ni-ni" per descriure la joventut actual.

Massa vegades, uns i altres, a l'hora d'analitzar les disfuncions de la nostra societat acabem posant el focus només en la joventut, i oblidem que els joves són producte d'una generació adulta que els ha socialitzat. Si insistim a vendre imatges juvenils en clau negativa, no fem cap favor a la nostra societat.

És per aquest motiu que hem volgut fer una anàlisi crítica del concepte ni-ni i dels indicadors que habitualment s'utilitzen per mesurar-lo, per tal de veure fins a quin punt reflecteixen una imatge acurada d'allò que pretenen conèixer. Intuíem que tant el concepte com els indicadors construïen una visió parcial i exagerada de la joventut, i els resultats de la feina feta així ho confirmen.

Cal que tots plegats ens esforcem a posar en valor la joventut actual i a allunyar els estereotips de la seva imatge pública. I confio que aquest estudi hi pugui contribuir. Si més no, segur que ajudarà a desmuntar alguns tòpics i prejudicis que tenim massa instal·lats en l'imaginari col·lectiu.

JOSEP LLUÍS CLERIES I GONZÁLEZ

Conseller del Departament de Benestar Social i Família

Les ciències socials no sols descriuen la realitat, sinó que també tenen la capacitat de definir-la: els fenòmens en què ens fixem, com els entenem i la resposta que hi donem estan condicionats per la mirada, els instruments i les definicions emprats per investigadors i investigadores en la seva anàlisi. En aquest sentit, les estadístiques, i encara més les oficials o les dels organismes internacionals, tenen una gran capacitat per definir la realitat i, en conseqüència, l'agenda política.

Aquesta capacitat s'ha pogut veure nítidament en els cas dels anomenats “joves ni-ni”: l'aparició d'un indicador sobre la població juvenil en situació *NEET* (*Not in Education, Employment or Training*) en les estadístiques anuals de l'OCDE i de la Comissió Europea ha provocat no sols una explosió mediàtica, i una certa alarma social, sinó que han definit una nova problemàtica que, com a tal, ha de generar les corresponents polítiques públiques. La creació i difusió d'aquest indicador, però, no ha estat exempta d'una certa polèmica acadèmica, ja que diversos investigadors han qüestionat la definició i com s'operativitza el concepte. És per això que la Direcció General de Joventut del Departament de Benestar Social i Família, per mitjà de l'Observatori Català de la Joventut, ha treballat en un projecte orientat a analitzar els punts forts i febles de l'indicador estàndard i a proposar un indicador alternatiu que faciliti una visió més acurada i útil del fenomen. L'Institut d'Estadística de Catalunya ha col·laborat en el procés de definició i càlcul de les noves dades.

El nou indicador, batejat com a *NEET-restringit*, acota de manera més precisa i homogènia un segment de la població en risc d'exclusió social, i per tant facilita la formulació de programes d'intervenció més coherents i eficaços. Els resultats de l'indicador mostren que un fenomen que semblava definir tot un col·lectiu, la “generació ni-ni”, té una incidència mínima. En aquest sentit, el projecte no tan sols ha definit un grup diana per a la implementació de programes d'actuació, sinó que ha proporcionat una mirada més serena i precisa sobre el conjunt de la població juvenil.

TONI REIG I CASASSAS

Director general de Joventut

INTRODUCCIÓ

Durant els darrers anys, l'expressió "generació ni-ni" s'ha popularitzat i ha esdevingut un referent no només mediàtic sinó també polític i acadèmic. L'expressió catalana i espanyola "ni-ni" es vincula a l'anglosaxona *NEET* (*Not in Education, Employment or Training*), originada a final dels anys noranta en el context britànic per tal de designar un grup específic de joves després d'una reforma administrativa. Pocs anys després, algunes institucions internacionals -com l'OCDE o la Comissió Europea- han adoptat el concepte, fet que ha impulsat la implementació de polítiques i intervencions específiques adreçades a aquest col·lectiu, fins i tot, a Catalunya. La constant monitorització del fenomen i el disseny de programes que tenen per objectiu que disminueixi ha facilitat un important seguiment mediàtic d'aquesta qüestió. Aquest seguiment ha estat especialment important a Catalunya i Espanya, on la proporció de població jove en situació *NEET* és la segona i cinquena més alta de la Unió Europea, respectivament.

Aquesta dinàmica s'ha produït al marge de les crítiques acadèmiques que, des de l'inici, va rebre el concepte *NEET*, especialment amb relació a la definició i mesura. Darrerament, algunes investigacions i reflexions han tornat a evidenciar que cal relativitzar el fenomen i, sobretot, emmarcar-lo en els processos actuals de transformació socioeconòmica.

Aquest text presenta els resultats d'un projecte de la Direcció General de Joventut del Departament de Benestar Social i Família, per mitjà de l'Observatori Català de la Joventut, que tenia per objectiu analitzar el fenomen des d'una perspectiva més àmplia. En primer lloc, s'ha realitzat un estat de la qüestió al voltant del fenomen *NEET* (capítol 1); en segon lloc, s'ha fet una anàlisi crítica del concepte i dels indicadors amb què habitualment es mesura, per tal de valorar la rellevància del concepte i la pertinència dels indicadors utilitzats (capítol 2); constatada la necessitat d'estudiar i monitoritzar el fenomen, però també les mancances dels in-

dicadors habitualment emprats, s'ha generat un indicador alternatiu¹ (capítol 3); a continuació, s'han calculat i analitzat les dades generades pel nou indicador referides a Catalunya; finalment, a les conclusions s'ofereix una visió de síntesi sobre el fenomen *NEET* i es relacionen els resultats amb els processos globals de transformació socioeconòmica. Esperem que aquest procés serveixi per reforçar la necessària recontextualització del debat sobre l'anomenada "generació ni-ni".

Aquest nou indicador sobre la població en situació *NEET* (que hem anomenat *NEET-restringit*), així com l'indicador estàndard usat per la Comissió Europea i l'OCDE (*NEET* OCDE/Eurostat) han estat incorporats a l'apartat de Cohesió social del Sistema d'indicadors sobre la joventut a Catalunya. Es tracta d'una estadística oficial de la Generalitat de Catalunya que pot consultar-se a la pàgina web www.gencat.cat/joventut/sijove.

¹ L'Idescat ha col·laborat activament en el procés de definició i càlcul del nou indicador. La tècnica que ha participat en el projecte ha estat Núria Bové, de l'Àrea de Producció d'Estadístiques Socials.

1. L'IMPACTE DE LA GLOBALITZACIÓ SOBRE LES TRAJECTÒRIES JUVENILS: EL CAS DE LES PERSONES EN SITUACIÓ *NEET*

1.1. Canvis globals en les trajectòries juvenils

En les darreres dècades s'està produint una profunda transformació social que afecta directament la vida quotidiana de les persones. Autors com Lipovetsky (1987), Bauman (1992), Castells (1996) o Beck (1992) han analitzat en profunditat aquests canvis, cadascun des de la seva perspectiva. A pesar de les diferències en els plantejaments d'aquests autors, existeix un cert consens en què aquestes transformacions han tingut un impacte directe en el cicle de vida de les persones (Mayer, 2001) i en què la joventut és una de les etapes de la vida que n'està resultant més directament afectada. L'emergència del fenomen *NEET* està relacionada, com veurem, amb aquests processos de transformació.

Tot i que les recerques sobre els canvis en les trajectòries de transició juvenil no han arribat sempre a les mateixes conclusions, i sovint els resultats són contradictoris (Pollock, 2008), podem identificar quatre grans tendències detectades a nivell europeu:

- **Extensió.** Existeix un ampli consens sobre l'ampliació de l'etapa juvenil en les societats contemporànies, resultat de l'extensió de les quatre subtransicions que configuren la joventut (educativa, laboral, domiciliària i familiar). Aquesta tendència s'ha accentuat en les darreres dècades, però no és altra cosa que la culminació d'un procés històric en què la joventut ha deixat de ser el privilegi d'uns pocs per convertir-se en una etapa universal. De fet, l'extensió de la joventut ha propiciat que avui en dia tendeixi a conceptualitzar-se més com una *fase de la vida* que no pas com un *moment de transició* (Cavalli i Galland, 1993).

- **Trencament de la linealitat.** El patró tradicional de la transició a la vida adulta no només tendia a ser més ràpid que en l'actualitat, sinó també més lineal, en el sentit que les diferents subtransicions se succeïen l'una a l'altra a partir d'un ordre seqüencial preestablert: finalització dels estudis, inici de l'activitat laboral i emancipació, normalment de manera simultània a la formació d'una nova llar a través del matrimoni. Així doncs, la linealitat ha estat una característica bàsica del *model fordista* de transició (Baizán et al., 2002). Avui en dia la combinació d'estudis i treball, l'aprenentatge al llarg de la vida o el fet d'emancipar-se abans d'acabar els estudis són circumstàncies més freqüents que en el passat.
- **Increment de la reversibilitat.** A més d'estar canviant la *seqüència* tradicional de subtransicions, també s'estan produint canvis *dins* d'aquestes subtransicions. Concretament, la *reversibilitat* dels esdeveniments implica que el fet d'assolir una fita (com acabar els estudis, trobar una feina o marxar de casa) no exclou la possibilitat del retorn a l'etapa anterior (tornar a estudiar, a no tenir feina o retornar a la llar d'origen). En els estudis sobre joventut s'ha utilitzat la imatge del io-io (Machado, 2001 i EGRIS, 2001) per il·lustrar aquesta creixent tendència a la reversibilitat en les trajectòries de les persones joves.
- **Diversificació.** La diversificació de les trajectòries de les persones joves és la conseqüència de la combinació dels canvis anteriors, de manera que avui en dia el ventall de trajectòries possibles que un jove pot seguir tendeix a ser major que en el passat, en què els camins tendien a estar més marcats. Stauber i Walther (2002 i 2006) parlen de la *desestandardització* de la joventut per explicar aquest fenomen.

Aquesta *desestandardització* de la joventut ha dut alguns autors a afirmar que les biografies tendeixen a construir-se de manera conscient i a partir de les eleccions dels propis individus (*choice biographies*), en contrast amb un passat en què els constreïments estructurals limitaven molt més que ara les alternatives a l'abast dels joves i de les joves (Du-Bois Reymond, 1995). No obstant això, la *fal·làcia epistemològica de la modernitat avançada* de Furlong i Cartmel (1997) explica que no són els constreïments allò que ha canviat (ja que la investigació social mostra

de forma concloent que es mantenen) sinó la percepció dels individus sobre el context social. Així, avui en dia les persones han d'encarar en solitari unes estructures que no han canviat, de manera que podríem dir que les biografies s'han *subjectivitzat* (Leccardi, 2006).

Els canvis en la transició educativa i laboral han tingut un paper clau i paradoxal en la transformació de les trajectòries juvenils. Els nivells educatius han millorat, però les dificultats d'accés i permanència en el mercat de treball s'han incrementat, circumstàncies que han contribuït a l'extensió i a la diversificació de les trajectòries. Igualment, el fet d'haver de prendre decisions individuals sobre la pròpia trajectòria en un context de creixent *desestandardització* incrementa la sensació d'aïllament de les persones joves i reforça la vulnerabilitat de les seves trajectòries. Tot i que l'educació ja no garanteix una bona posició en el mercat de treball, és més important que mai per tal d'intentar d'assolir-la (Walther i Phol, 2005).

Així, des d'una perspectiva europea, al llarg de la dècada del 2000 s'ha consolidat una segmentació del mercat de treball que afecta les persones joves de manera especial, en el sentit que és aquest col·lectiu el que tendeix a ocupar les posicions més vulnerables:

- D'una banda, les variacions en el cicle econòmic han fet oscil·lar força la **taxa d'atur juvenil**. En aquest sentit, l'atur juvenil no només no ha desaparegut sinó que el diferencial de l'atur juvenil respecte al de la població no jove ha tendit a incrementar-se (Quintini i Martin, 2006).
- Igualment, la **temporalitat** s'ha estès i ha esdevingut estructural, circumstància que ha facilitat la consolidació dels **baixos salaris** entre el col·lectiu jove (European Commission, 2010a).
- La **sobrequalificació** també s'ha convertit en una problemàtica juvenil destacada, ja que el nivell de formació assolit pel col·lectiu ha tendit a créixer en major mesura que la qualificació de les ocupacions disponibles (Quintini i Martin, 2006).
- Finalment, en aquest context de transformació de les trajectòries d'inserció laboral de les persones joves, ha emergit la problemàtica

dels individus en situació *NEET* (*Not in Education, Employment or Training*). El concepte fa referència a la població jove que no treballa (persones desocupades o inactives) i que tampoc no fa cap tipus d'activitat formativa (persones no estudiants). Es tracta, doncs, de joves no ocupats que no estan desenvolupant accions per millorar el seu capital humà i que, per tant, podrien estar en risc d'exclusió social. L'any 2010 la proporció de joves de 15 a 29 anys en aquesta situació en el conjunt de la Unió Europea era del 14%².

1.2. Característiques del col·lectiu en situació *NEET*

Què és allò que propicia que un jove estigui en situació *NEET*? Les diferents investigacions sobre els factors associats amb una major probabilitat de trobar-s'hi ofereixen resultats relativament similars, especialment les investigacions realitzades al Regne Unit entre joves de 16 a 18 anys³. A continuació, s'esmenten els factors identificats en aquestes darreres recerques, tant de tipus qualitatiu com quantitatiu:

- **Variables sociodemogràfiques de desigualtat:**
 - **Família d'origen.** Nivell educatiu baix; professió poc qualificada.
 - **Individu.** Dona; nivell educatiu baix; residència en territori desfavorit; nacionalitat estrangera / ètnia minoritària.
- **Característiques individuals.** Malaltia o discapacitat; responsabilitats familiars; tenir fills; manca d'habilitats bàsiques o d'aprenentatge; manca de motivació i alienació.
- **Entorn familiar.** Viure en una llar sense cap dels pares, només amb un o en què cap d'ells treballa a temps complet; manca d'ingressos; la família no estimula ni està interessada en la trajectòria educativa del jove.

² Labour Force Survey (segon trimestre), Eurostat. Dades extretes d'European Commission (2010a).

³ Poden veure's, per exemple, els estudis de Copps i Keen (2009), Pemberton (2008), Robson (2008) i del propi Departament d'Educació (1999, 2000, 2006, 2008, 2009 i 2010) i de la *Social Exclusion Unit* (1999) del Govern britànic.

- **Entorn grupal.** Pressió del grup d'iguals.
- **Males experiències en el sistema educatiu.** Mals resultats acadèmics; faltes d'assistència; males expectatives acadèmiques i de futur en general; haver sofert assetjament escolar.
- **Dèficits del sistema educatiu.** Manca d'una oferta formativa adequada; manca d'informació independent o confusió causada per la multiplicitat d'ofertes; necessitats educatives especials no cobertes.

Les investigacions que, en lloc de centrar-se en el grup de 16 a 18 anys, amplien l'edat del col·lectiu analitzat fins als 29 o 34 anys són d'àmbit europeu i confirmen bona part dels factors anteriorment mencionats⁴. És a dir, evidencien la importància de les variables clàssiques de desigualtat (origen social, gènere⁵, nacionalitat/ètnia) i d'algunes de bàsiques de caràcter individual (malaltia o discapacitat) i familiar (situació familiar). Lògicament, en ampliar-se l'edat estudiada, apareixen dos nous factors a tenir en compte. Un estava implícit en les investigacions anteriors: el nivell de formació assolit, que resulta fonamental com a variable explicativa. L'altre és l'edat, ja que les probabilitats d'estar en situació *NEET* disminueixen amb l'edat (Oliver, 2011). Igualment, Walther i Pol (2005) també ressalten la importància d'alguns dels factors institucionals que els estudis qualitius d'àmbit britànic han assenyalat.

1.3. Conseqüències de trobar-se en situació *NEET*

Els *outcomes* (*major propensió a patir* determinades circumstàncies) d'haver estat o estar en situació *NEET* també han estat analitzats àmpliament⁶ i se sintetitzen a continuació:

⁴ Vegeu els estudis de Barham et al. (2009), European Commission (2007 i 2010), Walther i Pol (2005) o Inui (2005).

⁵ No obstant la major propensió general de les noies a trobar-se en situació *NEET*, Oliver (2011) destaca la inversió d'aquesta proporció a Espanya, del 1995 al 2011, entre la població de 16 a 34 anys, evolució probablement vinculada a la forta masculinització dels sectors més afectats per la crisi econòmica iniciada el 2007.

⁶ Entre d'altres, destaquen les investigacions ja citades de Barham et al. (2009), Copps i Keen (2009) i de la Social Exclusion Unit (1999), així com les de Quintini i Martin (2006) i Bynner i Parsons (2002).

- **Econòmics i laborals.** Baixos ingressos (*wage scar*); ocupació a temps parcial; expectatives baixes de treballar en el futur
- **Socials i culturals.** Trajectòria educativa curta; matrimoni o cohabitació primerenca; manca de capital social.
- **De salut.** Sentiment d'aïllament i alienació, de desafecció de la vida i manca de sentit d'autocontrol; pitjor salut mental i física.

Aquestes conseqüències no passen en la mateixa proporció en tots els individus que es troben en situació *NEET*. Quintini i Martin (2006) destaquen la importància del factor temps per tal de preveure fins a quin punt es poden produir les conseqüències ressenyades. En la seva investigació destaquen com a positiu el fet que per a la majoria de joves trobar-se en situació *NEET* és quelcom transitori; però també assenyalen que el reduït grup de joves per a qui aquesta situació s'allarga fins a cinc anys (10% de mitjana en els estats de la UE que analitzen) són un col·lectiu de molt risc que hauria de constituir un *target* específic d'intervenció.

Bynner i Parsons (2002), complementàriament, observen que les conseqüències canvien segons el sexe, i són pitjors per a les dones. Per als homes, els *outcomes* negatius tendeixen a cenyir-se a l'àmbit laboral; a aquests, les dones hi afegeixen *outcomes* negatius de salut mental (*op cit*: 300-301).

Així doncs, tant pels factors associats com pels seus resultats és clar que trobar-se en situació *NEET* està vinculat amb l'estructura de desigualtats socials i constitueix un risc d'exclusió social.

1.4. Les variacions segons el règim de benestar (juvenil)

Tot i que la "taxa *NEET*" de la Unió Europea és del 14%, aquesta proporció varia molt segons el país de què parlem. De fet, els canvis en les trajectòries juvenils (vegeu secció 1.1.) vinculats amb l'emergència del fenomen *NEET* es produeixen a escala europea però estan modulats pels filtres institucionals i culturals propis de cada país. La tipologia de *règims de benestar* d'Esping-Andersen (1990) ha servit de base a dife-

rents autors per proposar una sèrie de *règims del benestar juvenils* que expliquin els diferents patrons de trajectòries juvenils identificats a nivell europeu. Així, per exemple, les propostes de Cavalli i Galland (1995), Walther (2006) o Van de Velde (2008a i b) expliquen aquestes diferències a partir de la influència de cada model de benestar i dels patrons culturals que hi estan associats.

Concretament, Van de Velde (2008a i b) mostra com la naturalesa universalista dels *règims nòrdics* tendeix a afavorir unes lògiques transicionals individualitzades (molt en la línia dels canvis descrits) i relativament poc problemàtiques; el biaix corporatiu dels *règims continentals* pressiona els i les joves a “situar-se” en una societat bastant estratificada, normalment a través d’un sistema educatiu que tendeix a generar aquesta estratificació; la cultura i el model de benestar dels *règims anglosaxons* facilita unes transicions juvenils marcades per la precocitat i l’assumpció de riscos importants; i, finalment, la important segmentació del mercat de treball i la feblesa de les polítiques públiques dels *règims mediterranis* reforcen els vincles familiars i afavoreixen una lògica d’“instal·lar-se”, en què marxar de la llar d’origen és la darrera fase d’un procés en tres actes: establir-se laboralment, casar-se i comprar un habitatge.

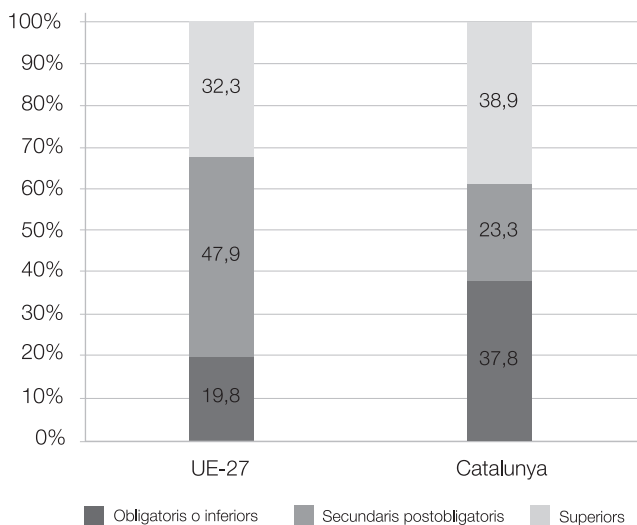
Així doncs, a Catalunya, la influència del model de benestar familista provoca que els canvis arribin amb menys força i hi hagi una certa continuïtat dels patrons de transició tradicionals (Serracant, pendent de publicació). Els resultats globals d’aquest model tendeixen a reforçar la reproducció de les desigualtats socials:

“Les implicacions del pes d’unes lògiques de mercat tendents a la desigualació –sobretot visibles en el camp educatiu, en el del treball i l’habitatge– no aconsegueixen ser sensiblement reduïdes per un Estat i unes polítiques públiques encara amb molt recorregut per fer al nostre país (...). Són aleshores múltiples i diverses les manifestacions dels processos de reproducció de les desigualtats socials que s’aprecien en els diferents camps estudiats. A risc de resultar simplistes, el règim català de benestar juvenil sembla integrar cada cop més part de les característiques dels models de benestar liberals (per exemple, el pes del sector privat com a proveïdor educatiu, o l’accés prematur dels joves al mercat laboral) o del mateix model

continental (per exemple, en vincular-se l'accés a una part significativa de la protecció social, àdhuc dels ajuts familiars, a la participació en el mercat laboral) en el si d'un model mediterrani públicament subprotegit alhora que en progressiu debilitament, on les estructures familiars evolucionen i soscaven els vincles de solidaritat familiar que fins ara el feien socialment viable" (Alegre, 2010: 36-37).

Aquesta tendència a la reproducció de les desigualtats socials es manifesta a través d'una important polarització de l'estructura de les qualificacions entre els i les joves que es trasllada a la seva posició en el mercat de treball (Serracant, 2010). Pel que fa a la polarització educativa, a Catalunya la proporció de joves amb estudis baixos i amb estudis elevats és superior a la mitjana europea, en què el pes dels joves amb estudis mitjans és més gran:

GRÀFIC 1. Nivell formatiu de la població de 25 a 34 anys. Catalunya i Unió Europea, 2009. Percentatge

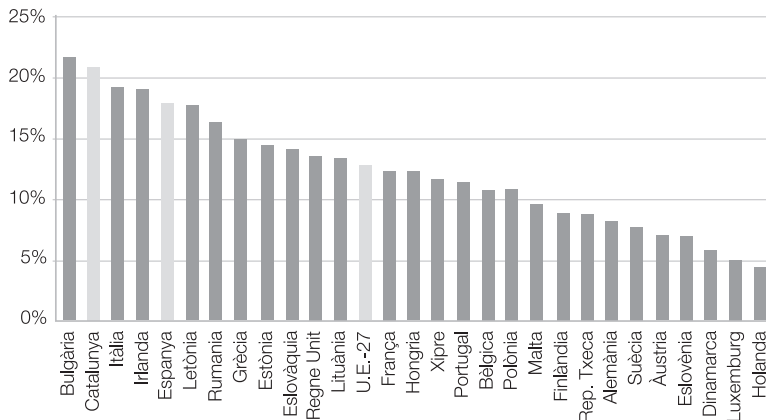
Font: Labour Force Survey (Eurostat) i EPA (Idescat)

Aquesta polarització de les estratègies educatives de les persones joves està vinculada (com a causa i conseqüència) a la polarització de la posició de les persones joves en el mercat de treball. La seva vulnerabilitat laboral és fruit de la vigència, a Catalunya, de l'anomenat "model mediterrani" d'ocupació, caracteritzat, entre d'altres, per una taxa d'atur elevada, un pes important de l'economia informal, una temporalitat i unes ocupacions poc qualificades, uns ingressos mitjans baixos, unes importants desigualtats de gènere, una escassa protecció social i unes polítiques actives d'ocupació febles (Albaigés, pendent de publicació). En aquest context, la tendència a la segmentació del mercat de treball detectada a nivell europeu és especialment pronunciada a Catalunya i afecta directament el col·lectiu jove: la persistència de l'atur juvenil i la no disminució del diferencial de la seva taxa d'atur respecte a la dels adults (a pesar de la millora de les qualificacions de les noves generacions), la temporalitat i els baixos ingressos o la sobrequalificació són fenòmens que, efectivament, afecten la població juvenil catalana amb una especial cruessa.

Així doncs, és d'esperar que les diferències en el tipus de trajectòries de transició provocades pels diferents règims de benestar juvenils també es reflecteixin en la proporció de joves en situació *NEET* de cada país. En la mesura en què trobar-se en aquesta situació s'associa a situacions d'abandonament prematur dels estudis i de vulnerabilitat en el procés d'inserció laboral (dues problemàtiques que, com hem vist, tenen una incidència especial a Catalunya), és d'esperar que en el nostre context la incidència del fenomen *NEET* sigui relativament destacada.

Efectivament, al gràfic 2 podem observar que Espanya i Catalunya tenen, des d'una perspectiva europea, una alta proporció de població jove en situació *NEET*. En un context de crisi econòmica, als estats amb els *règims familistes* de benestar i als països bàltics i excomunistes és on, a grans trets, la taxa *NEET* és més elevada; als països amb estats del benestar i/o mercats de treball més sòlids (amb la notable excepció del Regne Unit) la taxa se situa per sota de la mitjana.

GRÀFIC 2. Proporció de joves de 15 a 24 anys en situació *NEET*, segons Estat (i Catalunya). UE-27, 2010. Percentatge

Font: LFS (II T), Eurostat. Dades extretes d'European Commission (2010a). La dada de Catalunya ha estat calculada per l'Idescat amb dades de l'EPA de 2010 a partir de l'aplicació dels mateixos criteris

Els estudis comparats confirmen que la majoria dels *predictors* (factors que propicien trobar-se en situació *NEET*) i *outputs* (possibles conseqüències de trobar-s'hi) són vàlids en la majoria d'estats. De fet, Robson (2008) apunta que no es troben “diferències sistemàtiques segons tipus de règim ni en els *predictors* ni en els *outcomes* de l'estatus *NEET*” (*op cit*: 2, traducció de l'autor). Tot i que el nivell de formació pot ser un protector davant la situació *NEET*, en alguns països passa el contrari (European Commission, 2008 i 2010a). Amb relació als aspectes en què Espanya es distingeix de la majoria d'estats, destaquen dos aspectes: en primer lloc, als països del règim de benestar familista, les conseqüències negatives de trobar-se en situació *NEET* tendeixen a ser més severes; per contra, en aquests països, tenir un fill a edat primerenca influeix menys les probabilitats de trobar-se en situació *NEET* que en els estats amb altres règims. En segon lloc, Espanya destaca particularment per ser l'únic Estat en què trobar-se en situació *NEET* dos anys seguits incrementa molt la probabilitat d'estar un tercer any (Robson, 2008).

2. ANÀLISI DEL CONCEPTE *NEET* I DELS INDICADORS ASSOCIATS

2.1. Gènesi i evolució del concepte

L'expressió “ni-ni” és la forma que pren en el context català i espanyol l'expressió anglosaxona *NEET* (*Not in Education, Employment or Training*). Furlong (2006) explica que, l'any 1988, al Regne Unit es va retirar a la majoria de joves de 16 a 18 anys la possibilitat d'accedir a la prestació per desocupació. Això no només va implicar la seva dependència total del suport familiar davant una situació de manca de treball sinó que, en conseqüència, se'ls va excloure de la categoria administrativa d'*aturats*. És llavors quan apareix la necessitat de crear una etiqueta per referir-se a les situacions de vulnerabilitat dels joves i de les joves amb relació al món laboral. En un primer moment, s'utilitza l'expressió *Status0* per referir-se als individus que queden al marge de les grans categories d'estatus amb relació al mercat de treball: ocupació o estudis. Aquesta expressió, però, és poc intuïtiva i pot interpretar-se pejorativament, raó per la qual en un informe de la *Social Exclusion Unit* (1999) del Govern britànic es fa servir per primer cop el concepte alternatiu *NEET*. En aquest informe, les persones en situació *NEET* són precisament aquests joves d'entre 16 i 18 anys que no estudien i que no treballen. Aquest informe és la base del posterior disseny i implementació de polítiques específicament adreçades a aquest col·lectiu, en el marc del *New Labour* del Govern de Tony Blair, que dóna molta importància a les qüestions relacionades amb l'exclusió social i amb l'accés dels joves al mercat de treball.

A partir d'aquest moment, el concepte esdevé habitual en l'àmbit acadèmic i governamental britànic i, en pocs anys, és assumit per algunes institucions internacionals: l'any 2006, l'Organització Internacional

del Treball (OIT) dedica un requadre a aquesta qüestió en una de les seves publicacions (ILO, 2006); el 2007, la Direcció General d'Ocupació, Assumptes Socials i Igualtat d'Oportunitats de la Comissió Europea presenta dades sobre la població jove *NEET* en el seu informe anual (*Employment in Europe*); la Unitat de Joventut de la DG d'Educació i Cultura, també de la Comissió Europea, fa el mateix en el seu *Youth Report* de 2009; i l'OCDE incorpora l'indicador en el seu informe anual *Education at a Glance* de l'any 2010. L'informe de l'OIT parteix d'un concepte i grup d'edat molt similar a l'anglosaxó; però tant l'OCDE com la Comissió Europea amplien el grup d'edat estudiat fins als 29 anys (fan agrupacions quinquennals diverses dins la franja 15-29 anys) i, en conseqüència, també incorporen a l'indicador tots els desocupats (reconeguts administrativament com a tals o no) que no estudien. Igualment, les dades sobre el col·lectiu només apareixen en alguns dels informes anuals posteriors. Més endavant, en la comunicació *Youth on the Move*, la Comissió Europea (2010) es fixa l'objectiu d'establir “*a systematic monitoring of the situation of young people not in employment, education or training (NEETs) on the basis of EU-wide comparable data, as a support to policy development and mutual learning in this field*” (op cit: 37). Finalment, l'any 2011, l'Eurostat, la DG d'Ocupació, Afers Socials i Inclusió i els estats membres de la UE arriben a un acord per a la definició del concepte: població desocupada i inactiva que no cursa cap tipus d'estudi, i s'aplica a les persones joves d'entre 15 i 34 anys (tot i que el grup de referència és el de 15 a 24 anys, l'habitual en les estadístiques europees sobre joventut). L'objectiu de l'indicador, disponible a la pàgina web de l'Eurostat, és identificar, en el marc de l'Estratègia Europea per a l'Ocupació, el col·lectiu de joves no ocupats que no estan desenvolupant accions per millorar el seu capital humà. En definitiva, el procés de construcció de l'indicador ha estat llarg, fet que reflecteix tant l'interès pel concepte com les complicacions de la seva operativització.

El concepte (no pas l'expressió) ja havia estat tractat a Espanya a l'*Informe juventud en España* de 1992 (Navarro i Mateo, 1993), en el que es dedica una secció als joves que “*ni estudian ni trabajan*”, però no es tracta sistemàticament fins que la secció juvenil d'UGT a Catalunya (Avalot) inicia, l'any 2005, una sèrie d'informes anuals titulats *Els altres joves*. S'hi presenten xifres sobre el nombre de joves ocupats, desocupats i inactius en funció de si cursen o no cursen estudis. *Els altres joves* seri-

en les persones de 16 a 24 anys desocupades que no cursen estudis i els inactius en la mateixa situació (UGT, 2005). Aquests informes tenen una àmplia difusió mediàtica en l'àmbit català i, juntament amb la versió en castellà de l'informe de l'OIT prèviament citat (2006), contribueixen a generar l'expressió "joves ni-ni", tot i que mai no apareix escrita així en aquests informes. És el periodista José Luís Barbería, en un article a *El País* publicat el juny de 2009, qui popularitza l'etiqueta "generació ni-ni", que ja no fa referència als individus que es troben en aquesta situació particular sinó al conjunt de la població juvenil del moment. El punt àlgid d'aquesta etiqueta és l'emissió, a principis de 2010 i pel canal de televisió *La Sexta*, d'un *reality show* titulat *Generación ni-ni*. Finalment, l'etiqueta és implícitament assumida per les administracions públiques: la Generalitat de Catalunya impulsa, el mateix 2010, una actuació específicament dirigida a aquest col·lectiu (el programa *SUMA'T*), que inicialment es va difondre a través de la web *Generació Sí+Sí*.

2.2. Problemàtiques del concepte

L'expansió i consolidació del concepte que acabem d'explicar s'està produint malgrat que, des dels seus inicis, ha estat àmpliament qüestionat i malgrat que presenta problemes que no han estat resoltos:

- **Heterogeneïtat.** La principal crítica al concepte *NEET* o ni-ni es refereix a la gran diversitat de situacions que s'hi amaguen. Especialment (però no únicament) en l'operacionalització "europea", en què l'ampliació de la franja d'edat engrandeix molt el nombre d'individus i de situacions potencialment incloses. Algunes d'aquestes circumstàncies estan associades al risc d'exclusió social, però altres són, al contrari, la concreció d'un estatus elevat. Al sac dels *NEET*, hi caben situacions tan diverses com tenir cura de fills o familiars, estar de viatge en un any sabàtic, ser discapacitat o estar malalt, estar fent treball voluntari, estar buscant feina activament, etc. La principal confusió rau en el fet que bona part de les situacions contemplades en l'operacionalització de l'indicador del concepte *NEET* no es corresponen amb el propi sentit ni amb l'objectiu del concepte: trobar-se en situació *NEET* podria vincular-se a trajectòries d'exclusió pel fet que implica passivitat respecte al món del treball (i dels estudis, si els entenem com una

preparació per a la feina). No obstant això, l'indicador internacional estàndard considera, per exemple, que les persones aturades que no estudien es troben en situació *NEET*, malgrat que per ser considerat desocupat cal estar buscant feina de manera activa o malgrat que molts desocupats joves tenen un elevat nivell formatiu; o, si ens fixem en l'indicador original del Govern britànic, també s'hi compten els estudiants en el seu *gap year* (la tradició relativament estesa entre els estudiants britànics de viatjar durant un cert període abans de començar la universitat o després d'acabar-la). És a dir, els indicadors normalment utilitzats per mesurar el nombre de persones que es troben en situació *NEET* inclouen un seguit de situacions que impliquen tenir un rol actiu amb relació al món del treball (com estar desocupat/ada), o que comporten un impediment objectiu per tenir-lo (com estar malalt/a) o que són fruit d'una situació relativament privilegiada (com els estudiants en el seu any sabàtic). Aquestes circumstàncies es contradiuen amb el que el propi indicador pretén mesurar.

- **Oblit d'altres col·lectius.** Alguns autors han assenyalat que l'increment de les investigacions i de les actuacions centrades en el col·lectiu en situació *NEET* pot contribuir a fer oblidar altres col·lectius de risc. Robson (2008) explica que el debat sobre els *NEET* ha substituït, al Regne Unit, al debat sobre l'atur juvenil, tot i que la situació dels desocupats joves de llarga durada és especialment preocupant. Furlong (2006) considera que centrar-se en els desocupats o en els joves en situació *NEET* respon a la dicotomia atur/ocupació, que potser no és la més adequada per analitzar bona part de les problemàtiques laborals dels joves, ja que segueixen trajectòries caracteritzades per la precarietat i la discontinuïtat en l'ocupació. Finalment, Yates i Payne (2006) mostren que els factors de risc associats a un individu poden ser comuns a diferents situacions: en la seva recerca constaten que alguns joves, que sí que estudien i/o treballen (joves en situació *EET*), tenen els mateixos factors de risc d'exclusió social que joves en situació *NEET*, i és sobre aquestes circumstàncies (i no sobre la situació d'activitat concreta) sobre les que caldria intervenir.
- **Individualització i estigmatització.** Etiquetar un col·lectiu a partir d'allò que no és o fa sempre és problemàtic, ja que comporta el risc d'homogeneïtzar-lo i d'estigmatitzar-lo. Així sembla que ha succeït

amb l'expressió “ni-ni”, en diversos sentits: en primer lloc, ja no es tracta d'alguns “joves ni-ni”, sinó que l'evolució de l'expressió ha provocat que sigui una generació sencera la que és estigmatitzada amb aquesta etiqueta. En segon lloc, el sentit implícit del concepte és que es tracta de joves que “ni *volen* treballar, ni *volen* estudiar”. Així, l'acrònim aparentment descriptiu *NEET* ha evolucionat, en la versió hispànica, fins esdevenir una etiqueta generacional que vincula el conjunt dels joves actuals a contravalors tals com *vagància*, *ociositat*, *conformisme*, etc. en un context en què són sistemàticament assenyalats de ser els principals responsables d'una suposada *crisi de valors*. Aquesta associació, però, no és exclusiva del cas espanyol ni de la forma concreta en què aquí s'expressa el concepte (“ni-ni”), també passa al Regne Unit (Colley i Hodkinson, 2001) i fins i tot al Japó, on els mitjans de comunicació són especialment durs amb el col·lectiu (Inui, 2005). En tercer lloc, el concepte serveix per descriure persones més que situacions, fet que facilita que els estudis i les actuacions tendeixin a buscar les causes del fenomen en els individus i en els seus dèficits més que en les estructures de desigualtat i en les mancances o errades de les polítiques públiques (Robson, 2008). Per exemple, en els diferents informes del Govern britànic sobre el col·lectiu *NEET*, l'anàlisi de l'homofòbia i l'assetjament escolar, de la discriminació racial o dels problemes de transport en les àrees urbanes degradades no són tinguts en compte, malgrat que són factors en molts casos íntimament lligats al fet de trobar-se en situació *NEET* (Colley i Hodkinson, 2001). Així doncs, la consolidació d'una etiqueta que defineix els i les joves en negatiu (a partir d'allò que no fan) contribueix a individualitzar una problemàtica que té les arrels en l'estructura econòmica i social i en el moment del cicle econòmic; en fer això, també facilita l'estigmatització no només dels individus que es troben en aquesta situació sinó del conjunt de la població juvenil. És per aquests motius que en aquest text tendim a parlar de “persones en situació *NEET*” més que no pas de “joves ni-ni”.

- **Juvenització.** Estar a l'atur o en situació d'inactivitat sense estar estudiant no és una circumstància exclusiva de la joventut. A pesar d'això, el concepte *NEET* fa referència únicament als i a les joves. Dos articles mencionen aquesta circumstància: en la seva anàlisi per a l'OCDE, Quintini i Martín (2006) expliquen que aquesta situació és

el doble de freqüent entre els joves que entre els adults, dada que els serveix de justificació per centrar-se únicament en els primers (lògica que després no segueixen, per exemple, en l'anàlisi de l'atur). Barham *et al.* (2009) afegeixen l'argument que *"the interest is particularly on young people due to the possible implications that being NEET may have on future labour market experiences"* (op cit: 25). Lògicament, en la mesura que la joventut és l'etapa en què els individus adquireixen posició pròpia en l'estructura social, allò que hi succeeix és de vital importància i té conseqüències de llarga durada. A pesar d'això, i precisament perquè la joventut és una etapa inicial de la vida, els processos que s'hi produeixen són reversibles; i, més enllà de les conseqüències a *llarg termini*, les conseqüències *en el moment* del fet d'estar en situació *NEET* no tenen per què ser més greus durant la joventut que en altres etapes de la vida. És més, podria dir-se que, gràcies al paraigües familiar, és l'etapa en què aquesta situació pot ser menys problemàtica en el primer moment, en contrast amb altres col·lectius en què pot tenir conseqüències més greus que afectin tota la família. A pesar d'això, l'anàlisi del col·lectiu en situació *NEET* es focalitza exclusivament en els joves. L'origen del concepte, vinculat als individus joves menors d'edat, així com l'existència del camp d'estudis de les transicions educació-treball dels joves, probablement n'expliquen una part. Però també cal apuntar el pes que hagi pogut tenir l'estigmatització prèvia del col·lectiu jove i la seva associació amb la *crisi de valors*, que el col·lectiu *NEET* encarnaria.

- **Disseny de polítiques poc encertades.** Finalment, el cas britànic il·lustra com l'assumpció de la problemàtica *NEET* per part de les administracions públiques ha generat una sèrie d'actuacions específicament dirigides a aquest col·lectiu no exemptes de crítiques. Una de les principals és que estar en situació *NEET* és el *síntoma* d'una problemàtica, i és aquesta problemàtica allò que s'ha de resoldre (Yates i Payne, 2006). Així, per exemple, si hi ha joves que tenen algunes de les característiques associades a estar en situació *NEET* (dificultats d'aprenentatge, problemes familiars, problemes emocionals, consum de substàncies de risc, etc.), el focus de l'actuació envers aquests joves no hauria de centrar-se en el fet de si estan estudiant o treballant o no, sinó que caldria treballar, prioritàriament, aquestes qüestions bàsiques (*soft outcomes*); per contra, la lògica dels pro-

grames centrats en joves en situació *NEET* es basa, principalment, a canviar l'estatus d'aquests joves (de *NEET* a *EET*). L'objectiu polític de reduir el nombre de *NEET*, a més a més, tendeix a provocar que les actuacions se centrin en els joves amb més probabilitats d'abandonar aquesta situació i que es desatenguin aquells que potser necessiten més el suport de les institucions; igualment, pressionar determinats joves per tal que es reincorporin a la feina o als estudis quan encara no estan preparats (per les problemàtiques estructurals o bàsiques que els han conduït a aquesta situació) pot ser contraproduent; d'altra banda, aconseguir un canvi d'estatus hauria de ser el primer pas per *mantenir-lo* i aconseguir una *inserció de qualitat*, mentre que moltes incorporacions a la feina són puntuals i/o en treballs precaris; i, finalment, aquest darrer punt ens recorda que centrar-se en els joves en situació *NEET* no hauria de fer-nos oblidar que hi ha joves *EET* que tenen els mateixos factors de risc i cap actuació pública els atén.

Tot i aquestes objeccions, creiem que el concepte *NEET* és rellevant. En primer lloc, dins del col·lectiu de joves que els indicadors estàndard consideren que es troben en situació *NEET*, hi pot haver circumstàncies efectivament relacionades amb el risc d'exclusió social: disposar d'un indicador més precís comportaria poder monitoritzar l'evolució d'un col·lectiu sobre el qual es podrien dissenyar intervencions específiques que tinguessin en compte els diversos tipus de circumstàncies i les diverses necessitats que hi poden haver i que adoptessin, en conseqüència, una òptica individualitzada. En segon lloc, la definició estàndard d'"inactivitat" és molt àmplia i, per tant, els estudis del concepte *NEET* han fet emergir una realitat fins llavors poc visible i han mostrat la complexitat de les transicions juvenils. Així doncs, l'anàlisi de les situacions *NEET* permet ampliar l'estudi de la vulnerabilitat social i laboral de les persones joves (sovint excessivament centrat en l'atur) i enriquir la nostra comprensió de les trajectòries juvenils.

Per aquests motius, l'Observatori Català de la Joventut i l'Institut d'Estadística de Catalunya han volgut elaborar un nou indicador sobre les persones en situació *NEET* que intenti millorar les limitacions de l'indicador estàndard i que serveixi com a instrument per monitoritzar l'evolució d'un col·lectiu que sí que pugui associar-se a la necessitat d'intervenció amb relació al risc d'exclusió social.

3. UNA PROPOSTA D'INDICADOR

3.1. Objectius i criteris per a la definició de l'indicador

Les objeccions explicades al capítol anterior qüestionen la capacitat dels indicadors usats habitualment per mesurar la població en situació *NEET* per delimitar un grup relativament homogeni que pugui esdevenir un *target* específic per a la implementació de polítiques socials. Especialment, amb relació a l'indicador internacional utilitzat per l'Eurostat i l'OCDE, que accentua els dèficits del concepte original: l'ampliació del grup d'edat i de les situacions incloses a l'indicador n'incrementen l'heterogeneïtat i, per tant, en disminueixen la utilitat.

Aquest estudi proposa un nou indicador sobre el col·lectiu en situació *NEET* ("*NEET-restringit*") que és alhora un complement i una alternativa a l'indicador estàndard usat per l'OCDE i Eurostat. L'objectiu de l'indicador és delimitar, de la manera més precisa possible, el grup central de persones en situació *NEET*. Aquesta reducció de l'heterogeneïtat de l'indicador n'hauria de facilitar l'anàlisi posterior i el desenvolupament de polítiques socials específicament adreçades a aquest col·lectiu.

La conceptualització que es fa en aquest estudi de la situació del grup central de persones que formen el col·lectiu *NEET* es basa en la proposta realitzada per Navarrete (2011). En aquesta recerca qualitativa, les persones en situació *NEET* a Espanya s'analitzen a partir de la situació objectiva del jove i de la seva actitud amb relació al món dels estudis i del treball. Navarrete detecta una gradació, tant de situacions com d'actituds: a grans trets, en un extrem, hi ha joves sense feina que

no estudien però que busquen feina activament o amb certa freqüència, o bé que estan interessats a continuar estudiant: es tracta, doncs, de joves amb una actitud positiva envers el món laboral. A l'altre extrem, hi ha joves desocupats que no estudien ni cerquen feina i que rebutgen, explícitament o implícita, el que l'autor anomena el "rol funcional" de treball o estudi (*op cit*: 28): aquest subgrup constituïria el "nucli dur" de les persones en situació *NEET*. Entre els dos extrems, hi trobaríem persones que no busquen feina gaire activament ni mostren un rebuig tan clar a estudiar o a treballar. Des del punt de vista actitudinal, doncs, el que confereix un caràcter específic a la situació *NEET* seria el fet de no voler assumir el rol funcional de treballar o estudiar. Aquest tret seria la característica específica de la situació *NEET* i ens hauria de permetre distingir-la d'altres situacions en què les persones que s'hi troben (com els desocupats o els malalts) no desenvolupen aquests rols perquè tenen algun impediment objectiu que els ho impedeix. Així doncs, l'indicador *NEET-restringit* farà referència a la situació en què es troben les persones que no estudien ni treballen ni desitgen fer-ho.

L'indicador *NEET-restringit* es basa en l'indicador estàndard usat per l'OCDE i l'Eurostat i, per tant, utilitza l'Enquesta de població activa⁷, amb l'objectiu d'eliminar bona part d'heterogeneïtat i circumscriure's a la situació de rebuig del rol funcional de treballar o d'estudiar. Concretament, el procés de construcció de l'indicador ha consistit a aplicar una sèrie de restriccions a l'indicador *NEET OCDE/Eurostat* per tal d'excloure'n aquelles situacions que a) poden ser considerades situacions d'estudi o de feina; o b) suposen un impediment objectiu a l'estudi o a la feina. Conseqüentment, l'indicador *NEET-restringit* se centra en la població en edat laboral que compleix cadascuna de les següents condicions:

A) No estudia. Aquesta condició, també dels indicadors previs, ha provocat l'exclusió d'un grup particular del nou indicador:

⁷ La decisió d'utilitzar l'indicador estàndard com a base de l'indicador *NEET-restringit* permet fer una comparació directa dels resultats dels dos indicadors. L'EPA és una operació per mostreig de caràcter continu que realitza l'Institut Nacional de Estadística amb periodicitat trimestral a tot el territori espanyol. L'EPA és la principal font d'informació sobre el mercat de treball: el seu objectiu principal és conèixer la relació amb l'activitat econòmica de la població i així determinar les característiques bàsiques dels principals col·lectius poblacionals (actius, ocupats, desocupats i inactius).

Restricció 1 - Estudiants “ocults”. El procés de revisió detallat del qüestionari i la matriu de dades de l'EPA per a la construcció de l'indicador ha permès detectar algunes situacions molt específiques que s'ha considerat oportú destriar: la principal decisió s'ha pres amb relació a un petit segment de persones que hem considerat com a estudiants⁸.

B) No treballa. Aquesta condició també és comuna als indicadors previs; no obstant això, a partir de la conceptualització del que suposa estar en situació *NEET-restringit* ha comportat l'exclusió de dues situacions que els altres indicadors sí que contemplan:

Restricció 2 - Treball reproductiu. El treball reproductiu no mercantil és una forma de treball i, per tant, es contradiu amb la idea d'inactivitat passiva subjacent al concepte *NEET-restringit*. Dedicar-se a les feines de la llar o a tenir cura de persones dependents implica assumir un rol actiu amb relació a l'esfera laboral o (re)productiva. Concretament, s'ha optat per no considerar que es troben en situació *NEET* les persones no estudiants que no treballen i no busquen feina (o que en busquen però no estan disponibles per incorporar-s'hi en els propers quinze dies) perquè tenen cura de nens o d'adults malalts, de discapacitats o de gent gran; o que, com a activitat principal, tenen altres responsabilitats familiars o personals.

Restricció 3 - Regulació d'ocupació. S'ha considerat que el caràcter intrínsecament laboral d'aquesta situació administrativa és una raó suficient per excloure de l'indicador els individus que s'hi troben.

⁸ Als individus inactius que no han fet cap tipus de formació en les darreres quatre setmanes, que busquen feina però que no estan disponibles per treballar en els propers quinze dies, se'ls pregunta pels motius d'aquesta no disponibilitat. Una de les categories de resposta és “Haver de completar estudis o formació”. Entenem que aquí es donen dues situacions: d'una banda, els estudiants en període de vacances que no han respost adequadament la pregunta sobre formació (una de les opcions de resposta és, precisament, estar en període de vacances dels estudis); de l'altra, aquells individus que estan pendents de començar algun tipus de formació (matriculats o no). Creiem que cap de les dues circumstàncies s'adiu amb la situació *NEET* i, per tant, s'ha optat per excloure aquestes persones del càlcul de l'indicador.

C) No busca feina. Les persones que no treballen però que busquen feina pretenen tenir un rol actiu amb relació al treball i, per tant, no han de ser incloses en l'indicador:

Restricció 4 - Atur. Segons els criteris establerts per l'Eurostat per a l'LFS, una persona desocupada és aquella que no treballa, que cerca activament una ocupació i que està disponible per incorporar-se al mercat de treball. És a dir, un desocupat és algú que està buscant feina *de forma activa i constant*. L'atur es deu, principalment, a raons de tipus estructural i al cicle econòmic, de manera que les seves massives fluctuacions i el fet de trobar-se en situació d'atur sovint tenen poca relació amb les decisions i les actituds individuals. En aquest sentit, l'exclusió dels aturats de l'indicador *NEET-restringit* en millora l'homogeneïtat i permet centrar-se en situacions habituals en les transicions juvenils, que normalment queden ocultes sota la categoria de "població inactiva". Així doncs, la població desocupada (cursi o no cursi estudis) ha estat exclosa del càlcul de l'indicador *NEET-restringit*.

D) No està malalta o incapacitada. Aquesta condició també ha comportat l'aplicació d'una nova restricció:

Restricció 5 – Incapacitat o malaltia. Les persones que tenen alguna incapacitat o malaltia no es troben en situació d'inactivitat per pròpia voluntat. A més, la seva situació ja està recollida en registres oficials vinculats a programes d'intervenció específics: la seva inclusió en l'indicador estàndard el fa més confús. Per aquests motius, les persones que es troben en aquesta situació també han estat excloses del càlcul de l'indicador.

Finalment, s'ha decidit dissenyar un indicador per al conjunt de la població en edat laboral (de 16 a 64 anys), ja que el fet d'estar en situació *NEET* pot passar a qualsevol edat, independentment de les conseqüències que es cregui que pugui tenir en funció de l'edat de l'individu. Certament, els canvis produïts en les trajectòries laborals dels joves (capítol 1) fan que sigui un col·lectiu a priori més procliu de trobar-se en aquesta situació; però de cap manera podem circumscriure els canvis recents del món del treball al col·lectiu juvenil, ja que el nou context laboral afec-

ta, més o menys, tots els grups d'edat. Igualment, és cert que la joventut és l'etapa de la vida en què els individus fan la formació bàsica (i, per tant, és més lògic esperar que, si no estan treballant, estiguin estudiant); però cal tenir en compte que la població juvenil ha superat amb escreix els nivells formatius de la població adulta, de manera que la decisió de no formar-se -si hom es troba en situació d'atur o d'inactivitat-, si s'ha de llegir en termes negatius (quelcom discutible), no té per què circumscriure's únicament als i a les joves.

A més, en un context en què la formació al llarg de la vida és cada cop més important, sembla pertinent analitzar quin tipus de decisió educativa prenen els diferents grups en determinades situacions.

A la taula 1 de l'annex es poden veure les diferents situacions en què pot trobar-se un individu a partir del qüestionari de l'EPA i la seva inclusió o exclusió en la definició de l'indicador.

Certament, es podria haver restringit encara més l'indicador, exclouent-ne les situacions següents:

— **Inactius no estudiants que busquen feina de manera poc activa.**

Alguns inactius no estudiants declaren estar buscant feina. En principi, les persones que no treballen però que busquen feina són desocupades (població laboralment activa, però desocupada). No obstant això, l'INE (i l'Eurostat) considera algú com a desocupat quan aquesta cerca de feina es realitza de forma activa (vegeu la Restricció 1). Tot i que els criteris que utilitzen són força restrictius, s'ha optat per no modificar-los i computar aquestes persones com a inactives i, per tant, s'han inclòs a l'indicador *NEET-restringit*.

— **Motius desconeguts per no buscar feina o per no estar disponibles per incorporar-s'hi.**

A aquells inactius no estudiants que no busquen feina o que no podrien incorporar-s'hi en els propers quinze dies se'ls pregunta pel motiu de no buscar feina o de no estar disponibles.

De les diverses opcions de resposta, n'hi ha tres ("altres raons", "no ho sap" i "no respon") que poden incloure situacions molt diverses, algunes de les quals poden comportar un impediment objectiu a la

feina⁹; i d'altres situacions potencialment incloses poden implicar una actitud totalment proactiva amb relació a la feina¹⁰. Tot i això, la hipòtesi subjacent és que la majoria d'individus agrupats en alguna d'aquestes tres categories són població inactiva passiva i, per això, s'han inclòs aquestes tres categories al càlcul de l'indicador *NEET-restringit*.

- **Persones que no cerquen feina però que desitgen trobar-ne.**
L'EPA pregunta als inactius si desitgen trobar feina, independentment de si n'estan buscant o no. L'Institut de la Juventud ha publicat un estudi sobre el col·lectiu “ni-ni” (Navarrete, 2011) en què les persones inactives no estudiants que (declaren que) desitgen trobar feina però que no n'estan buscant són excloses del col·lectiu en situació *NEET*. Els autors consideren que aquest desig “*implica la presencia de intención y por tanto interés en desempeñar un rol ocupacional*” (op. cit.: 28). En la construcció de l'indicador *NEET-restringit* s'ha considerat que la mera expressió del desig de treballar, si no va acompanyada d'accions de cerca de feina, o si aquestes accions no són suficients per considerar l'individu com a població activa, no comporta prou “interès per desenvolupar un rol ocupacional” com per excloure-les del càlcul de l'indicador.

Així doncs, tot i les restriccions realitzades respecte de l'indicador *NEET* OCDE/Eurostat, l'indicador *NEET-restringit* és relativament ampli i inclou categories ambigües que probablement amaguen algunes situacions que comporten un impediment objectiu a l'activitat laboral o als estudis. Per tant, l'indicador *NEET-restringit*, tot i reduir substancialment les categories contemplades en el càlcul respecte a l'indicador de l'OCDE, és possible que sobreestimi lleugerament el nombre de persones que es troben en situació *NEET*.

⁹ Aquí trobaríem, per exemple, persones amb addiccions o amb fortes mancances en les habilitats socials, relacionals o d'aprenentatge.

¹⁰ Per exemple, el qüestionari actual de l'EPA (vigent des de 2005) elimina una categoria de resposta que sí que contemplaven els anteriors: estar a l'espera de reiniciar les activitats d'un negoci propi, temporalment suspeses per manca de finançament o per esperar maquinària o per estar buscant personal, etc.

A continuació, es presenta el detall de l'operativització de l'indicador i s'analitza l'impacte que suposa respecte a l'indicador estàndard.

3.2. L'indicador *NEET-restringit*

L'aplicació dels criteris explicats en la secció anterior ha permès operativitzar l'indicador *NEET-restringit*, el qual fa referència a la:

- Població inactiva que no cursa estudis i que no cerca ocupació:
 - a) Perquè creu que no en trobarà; o
 - b) Per altres raons; o
 - c) No ho sap.

O bé:

- Població inactiva que no cursa estudis i que cerca ocupació de forma poc activa i que està disponible per treballar;

O bé:

- Població inactiva que no cursa estudis i que cerca ocupació (de forma activa o poc activa) i que no està disponible per treballar:
 - a) Per altres raons; o
 - b) No ho sap.

En definitiva, l'indicador *NEET-restringit* es refereix a la *població de 16 a 64 anys que no estudia, treballa, bu sca feina o té responsabilitats familiars; i que, a priori*¹¹, *no té cap impediment objectiu per desenvolupar alguna d'aquestes activitats.*

¹¹ Tal com s'ha explicat en la secció anterior, quan es pregunta als entrevistats sobre els motius pels quals no estan disponibles per treballar o per no cercar una ocupació, una bona part de les respostes no corresponen a cap categoria de resposta contemplada per l'enquesta, de manera que aquestes respostes són classificades com a "Altres raons". Darrere d'aquestes raons es poden trobar impediments objectius a cercar ocupació o a incorporar-s'hi. Igualment, les "no respostes" també s'han inclòs al càlcul de l'indicador, tot i que una no resposta també pot amagar un impediment objectiu. Per contra, en l'indicador construït s'assumeix, a priori, que les "altres raons" i les "no resposta" no suposen cap impediment objectiu. És probable, per tant, que l'indicador estigui sobreestimant lleugerament el nombre de persones que es troben en situació *NEET*.

**TAULA 1. Síntesi de les categories incloses en la construcció de l'indicador NEET-restringit.
Qüestionari EPA de 2005**

Situació d'activitat	Relació amb els estudis	Cerca d'ocupació	Cerca activa d'ocupació	Disponibilitat per treballar	Raó per no cercar ocupació o raó de la no disponibilitat per treballar
Inactiu	No estudiant	Sí	No	Sí	No pertinent
				No	Altres raons
			No	Sí	No
		No pertinent		Altres raons	No ho sap
				Creu que no trobarà feina	Altres raons
		No	No pertinent	No pertinent	No ho sap

Font: Elaboració pròpia a partir del qüestionari de l'Enquesta de població activa (Idescat)

3.3. Impacte de les decisions preses

Les decisions preses en la construcció del nou indicador tenen un impacte elevat en la quantificació del nombre de persones que estan en situació *NEET*. A la taula següent s'observa com la decisió d'excloure del càlcul de l'indicador aquells individus que tenen un rol actiu amb relació al món del treball provoca que la xifra de persones que es troben en situació *NEET* es redueixi dràsticament.

TAULA 2. Població en situació *NEET* segons tipus d'indicador, per edat. Catalunya, 2011. Persones

Indicador	16 a 64 anys	16 a 29 anys
Indicador <i>NEET</i> OCDE/Eurostat	1.317.500 ¹²	241.400 ¹³
Indicador <i>NEET-restringit</i>	111.100	20.400
Diferència entre els dos indicadors (n)	-1.206.400	-221.000
Diferència entre els dos indicadors (%)	-91,6	-91,5

Font: Enquesta de població activa (Idescat). Elaboració pròpia

Si ens fixem en l'indicador *NEET* OCDE/Eurostat (desocupats no estudiants + inactius no estudiants), l'any 2011 hi havia 1.317.500 individus en situació *NEET* a Catalunya, dels quals 241.400 eren joves. Per contra, la introducció de les restriccions esmentades prèviament fa que el nombre d'individus en situació *NEET* a Catalunya sigui de 111.100, dels quals 20.400 són joves. És a dir, l'operacionalització de l'indicador *NEET-restringit* fa que el nombre de persones en situació *NEET* disminueixi en 1.1206.400 individus (un 91,6%) i en 221.000 joves (un 91,5%).

¹² Ni l'OCDE ni l'Eurostat proporcionen dades sobre la població de 16 a 64 anys en situació *NEET*. La xifra que oferim aquí és el resultat d'aplicar els criteris que utilitzen aquestes institucions per al càlcul de la població jove en situació *NEET* a la població de 16 a 64 anys.

¹³ Aquesta xifra és el resultat d'aplicar els criteris que utilitzen l'OCDE i l'Eurostat per al càlcul de la població de 15 a 24 anys en situació *NEET* a la població catalana de 16 a 29 anys (la població considerada jove per la Llei 33/2010 de polítiques de joventut).

Aquesta disminució d'1.206.400 individus entre l'indicador *NEET OCDE/Eurostat* i l'indicador *NEET-restringit* es deu, d'una banda, a l'aplicació de la Restricció 4: és a dir, al fet d'excloure de l'indicador inicial (*NEET OCDE/Eurostat*) els desocupats que no estudien. Aquesta decisió ha provocat restar, per al càlcul de l'indicador *NEET-restringit*, 618.800 individus. Els desocupats que no estudien són el 51,3% dels individus exclosos. Amb relació a la població juvenil, aquest canvi ha comportat eliminar 168.100 individus: el 76,1% dels casos exclosos de l'indicador inicial.

La resta de la diferència (587.600 individus en la població de 16 a 64 anys) és el resultat d'aplicar la resta de restriccions, que es refereixen a part de la població inactiva no estudiant (aquella que hem considerat que té un rol actiu amb relació al món del treball). L'aplicació d'aquesta restricció representa el 48,7% dels casos exclosos de l'indicador inicial; entre la població juvenil, aquestes restriccions han comportat l'eliminació de 52.900 persones (el 23,9% dels casos).

Així doncs, veiem que el salt de l'indicador internacional a l'indicador de l'Idescat/OCJ afecta de manera diferent els grups d'edat: entre la població major de 29 anys, el major nombre de persones excloses correspon a individus inactius (54,3%); tot i això, el nombre d'aturats i inactius exclosos és força similar. Entre la població juvenil, per contra, hi ha força menys persones inactives que no estudien, ja que es tracta d'un grup de persones la majoria de les quals es dediquen a tasques domèstiques i familiars. En conseqüència, la principal disminució del volum de persones en situació *NEET* (d'un indicador a l'altre) es deu a l'exclusió dels joves desocupats que no estudien. El canvi en el nivell de formació assolit i la relació amb l'activitat laboral d'una generació i de l'altra (bàsicament, la millora de les qualificacions de les noies i la seva alta participació en el treball mercantil) fa aquesta diferència.

A continuació, es presenten i s'analitzen els resultats d'aquest nou indicador.

4. LA POBLACIÓ EN SITUACIÓ *NEET* A CATALUNYA: RESULTATS D'UN NOU INDICADOR

4.1. Situació d'activitat de la població

Trobar-se en situació *NEET* és una de les diverses situacions amb relació a l'activitat laboral i als estudis en què un individu pot trobar-se. En aquest sentit, per tal de contextualitzar adequadament les dades sobre la població que està en situació *NEET*, s'ha cregut convenient observar la situació d'activitat del conjunt de la població. Les situacions considerades són les següents:

- a) **Ocupació.** Població activa (estudiant o no) que està ocupada.
- b) **Desocupació.** Població activa (estudiant o no) que està desocupada.
- c) **Inactivitat-estudis.** Població inactiva (no ocupada ni aturada) que està estudiant.
- d) **Inactivitat-*NEET-restringit*.** Població inactiva no estudiant sense responsabilitats familiars i sense impediments objectius¹⁴, a priori, per ser laboralment activa, estudiar o tenir responsabilitats familiars.
- e) **Inactivitat-altres.** Població inactiva no estudiant amb responsabilitats familiars o amb impediments objectius¹⁵ per ser laboralment activa, estudiar o tenir responsabilitats familiars.

¹⁴ Impediments objectius: estar malalt o tenir una discapacitat, està afectat per una regulació d'ocupació o estar pendent de completar els estudis.

¹⁵ Vegeu la nota anterior.

La taula i el gràfic següents mostren com es distribueix la població de 16 a 64 anys (la població en edat laboral) amb relació a aquestes diverses situacions d'activitat.

TAULA 3. Situació d'activitat de la població de 16 a 64 anys, segons grup d'edat. Catalunya, 2011. Persones

Situació d'activitat	16 a 29 anys	30 a 64 anys	Total
Ocupats	522.000	2.524.200	3.046.200
Desocupats	230.000	503.500	733.400
Inactius-estudiants	287.300	42.400	329.700
Inactius-altres	52.900	534.700	587.600
Inactius - <i>NEET-restringit</i>	20.400	90.700	111.100
Total	1.112.600	3.695.500	4.808.100

Font: Enquesta de població activa (Idescat). Elaboració pròpia

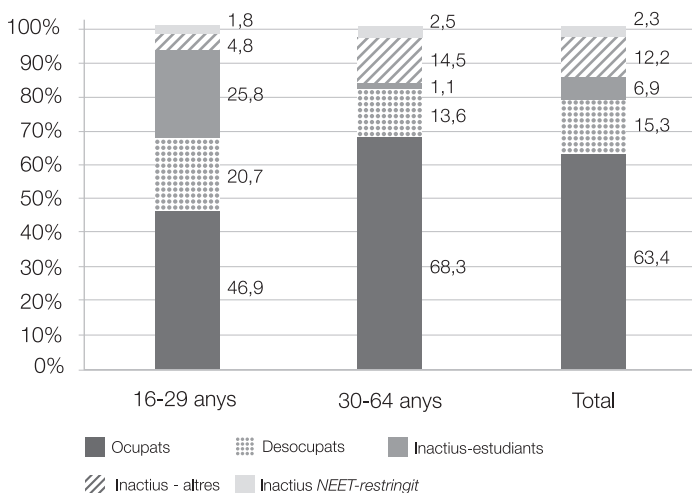
La taula proporciona les xifres absolutes sobre la distribució de la població en edat laboral segons la seva activitat i evidencia que, per a qualsevol grup d'edat, la situació més habitual és la d'estar ocupat. Entre el conjunt de la població, la següent situació més comuna és estar desocupat/ada, però entre els i les joves, la segona situació més comuna és la d'estudiant inactiu/iva, situació que és la menys comuna entre la població major de 29 anys. Aquesta diferència s'explica per l'edat dels individus, ja que molts joves es troben encara en l'etapa formativa.

En canvi, el fet que la segona situació més freqüent entre els majors de 29 anys sigui la d'inactivitat-altres no només respon a una raó d'edat (superació de l'etapa formativa central, d'una banda, i un cert deteriorament de la salut que pot incrementar el nombre d'individus malalts o discapacitats que també formen part d'aquest grup); sinó també a una raó generacional ja que, entre la població de més edat, és més freqüent trobar-hi les persones que declaren dedicar-se a les tasques de la llar, a tenir cura dels fills o d'altres persones dependents o a d'altres respon-

sabilitats familiars o personals. El treball reproductiu, tot i que el realitzen totes les generacions, és més freqüentment realitzat com a *rol principal* entre les generacions de més edat que no pas entre les més joves.

Finalment, la situació menys freqüent entre el conjunt de la població i les persones joves és la de *NEET*, que està formada per 111.100 individus. Així doncs, el nombre de joves que es troben en aquesta situació és 20.400 (1,8% del total de joves), xifra que contrasta amb la generada per altres indicadors i difosa als mitjans de comunicació. Igualment, la població en situació *NEET* representa el 2,5% de la població major de 29 anys i el 2,3% de la població total (en edat laboral). El gràfic també il·lustra, percentualment, la distribució de la població en les diferents situacions d'activitat que acabem de veure en valors absoluts.

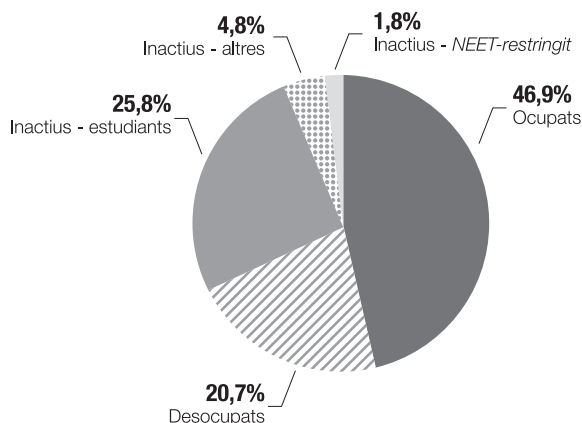
GRÀFIC 3. Situació d'activitat de la població de 16 a 64 anys, segons grup d'edat. Catalunya, 2011. Percentatge

Font: Enquesta de població activa (Idescat). Elaboració pròpia

S'observa, per tant, que només una petita part de la població es troba en situació *NEET*. Amb relació a la població juvenil, la figura següent gràfica detalladament les dades tot just comentades sobre la situació d'activitat dels i de les joves: els 20.400 individus de 16 a 29 anys representen únicament l'1,8% de la població d'aquesta edat. Es tracta, doncs, de la situació d'activitat menys freqüent i presenta una freqüència molt baixa.

GRÀFIC 4. Situació d'activitat de la població de 16 a 29 anys. Catalunya, 2011

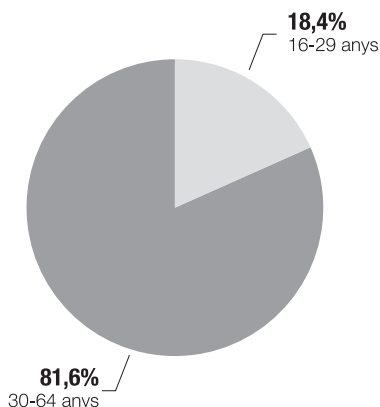

Font: Enquesta de població activa (Idescat). Elaboració pròpia

Finalment, el gràfic següent mostra que la població jove no arriba a representar la cinquena part (18,4%), del total de la població en situació *NEET*. Lògicament, aquesta distribució respon al fet que hi ha molta més població de 30 a 64 anys (3.695.500 persones) que de 16 a 29 anys (1.112.600 persones). No obstant això, en termes relatius, la proporció de persones en situació *NEET* també és superior entre els majors de 29 anys (2,5%) que entre els i les joves (1,8%); i, en tot cas, cal tenir en

compte que les xifres absolutes serien rellevants si calgués dissenyar intervencions adreçades a aquest col·lectiu, qüestió que es discutirà més endavant.

GRÀFIC 5. Distribució segons edat de la població en situació NEET. Catalunya, 2011

Font: Enquesta de població activa (Idescat). Elaboració pròpia

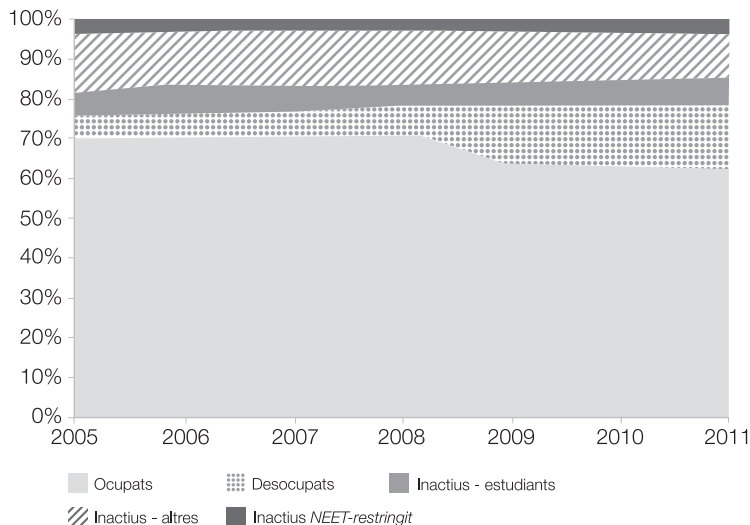
4.2. Evolució recent de la situació d'activitat

A continuació, es presenten dades de l'evolució entre 2005 i 2011 de la distribució de la població segons la seva situació d'activitat, amb l'objectiu d'observar les fluctuacions d'aquestes situacions en funció del cicle econòmic. A la taula 2 i 3 de l'annex s'hi poden trobar tots els valors absoluts i relatius de la sèrie.

Al gràfic següent es mostra l'evolució de la distribució percentual de la població segons la seva situació d'activitat. L'any 2007 és el darrer any en què es va crear ocupació; el 2009 és quan la destrucció d'ocupació arriba amb força al conjunt de la població. A partir de 2007,

doncs, l'augment de la proporció de persones desocupades provoca una disminució, lògica, del nombre de persones ocupades (-12,7% entre el 2007 i el 2011); però també del nombre de persones en situació d'*inactivitat-altres* (-20,3%): les persones amb responsabilitats familiars (principalment), doncs, són les que, en un context de crisi econòmica, passen de ser població laboralment inactiva a intentar trobar una ocupació remunerada per tal de compensar la situació d'atur al si de la família o per tal de preparar-se davant d'aquesta situació. En aquest context, també augmenta el nombre d'estudiants (creix un 9,3%): al proper gràfic veurem que principalment es tracta de joves que, davant la manca d'oportunitats laborals, decideixen continuar els estudis o bé retornar al sistema educatiu. Entre el conjunt de la població, de 2007 a 2011, la proporció de la població en situació *NEET* creix un 11%, fet que, d'entrada, suggereix una relació entre desocupació i atur.

GRÀFIC 6. Evolució de la situació d'activitat entre la població de 16 a 64 anys. Catalunya, 2005-2011. Percentatge

Font: Enquesta de població activa (Idescat). Elaboració pròpia

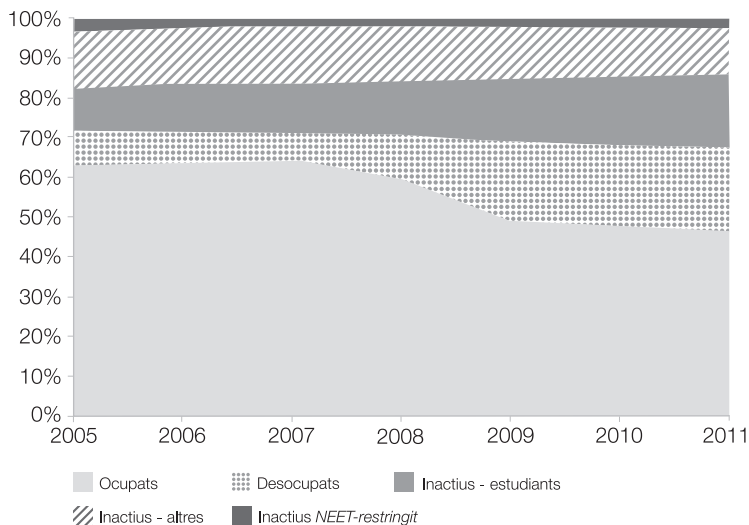
Pel que fa únicament a la població juvenil (gràfic 7), l'evolució de la situació d'activitat és, en general, semblant a la del conjunt de la població, tot i que les tendències tenen més virulència. Així, per exemple, el fet que la crisi hagi estat en bona part absorta pel col·lectiu juvenil implica que la disminució del nombre d'ocupats entre el 2007 i el 2011 fos del 36,6% (únicament del 5,2% entre la població de 30 i més anys).

Igualment, pel que fa a les persones en situació d'*inactivitat-altres*, la proporció de joves en aquesta situació disminueix un 50,5% (únicament un 15,1% entre les persones adultes): sembla ser, doncs, que la crisi ha empès una gran part dels i de les joves amb responsabilitats familiars a canviar la seva situació d'activitat. Tenint en compte les grans xifres, la majoria deuen haver passat a intentar treballar (població activa), però probablement sense aconseguir-ho (població desocupada).

En canvi, pel que fa a la proporció d'estudiants inactius, la població jove mostra una tendència oposada a la de la població major de 29 anys. Entre els i les joves, hi ha un increment de l'11,6%, xifra força destacada; per contra, entre la població major de 29 anys, la proporció d'estudiants inactius disminueix (-4,1%). Així doncs, i parlant a grans trets, estudiar en temps de crisi és percebut com una inversió entre la població jove i com un luxe entre la població adulta.

Finalment, pel que fa a l'evolució de la proporció de persones en situació *NEET*, en aquest cas la tendència entre la població juvenil també és contrària a la de la població major de 29 anys: entre el 2007 i el 2011, la proporció de persones en aquesta situació disminueix un 11,3% entre els joves i creix un 17,6% entre els adults. No obstant això, i com veurem més endavant, aquesta evolució diferencial no és sempre així, ni tampoc resulta fàcil establir un patró per a cada grup d'edat.

GRÀFIC 7. Evolució de la situació d'activitat entre la població de 16 a 29 anys. Catalunya, 2005-2011. Percentatge

Font: Enquesta de població activa (Idescat). Elaboració pròpia

Finalment, cal fer esment a la relació entre l'atur, l'ocupació i la població en situació *NEET*. A priori, poden fer-se dues hipòtesis contràries, però alhora complementàries. D'una banda, pot pensar-se que una part de les persones en situació *NEET* són desocupats que, en no haver pogut trobar feina durant un llarg període de temps, han deixat de buscar-ne (si més no, amb prou intensitat com per ser considerats aturats a partir dels criteris de l'EPA). Un augment de l'atur, per tant, propiciaria un augment d'aquests "desocupats desanimats" que es reflectiria en un increment de la taxa *NEET*. D'altra banda, és prou sabut que un augment de l'atur tendeix a estimular un increment de la taxa d'activitat: és a dir, si un membre d'una llar perd la feina o creu que pot perdre-la, sovint un altre membre de la llar en situació d'inactivitat decideix buscar feina. En aquest cas, un augment de l'atur estimularia un descens de la taxa *NEET*. Així doncs, en un context de crisi, poden coexistir dues estratègi-

es de tendència oposada: una estratègia d'*activació* (inactius que passen a actius per intentar trobar feina) i una de *desactivació* (actius que passen a inactius en no trobar feina). Aquestes dues lògiques influeixen en els canvis en la situació d'activitat dels individus.

Les dades mostren que l'estratègia d'*activació* (inactius que passen a actius) apareix en el col·lectiu d'*inactius-altres*: l'increment de la taxa d'atur està directament relacionat amb una disminució de la proporció de persones que es troben en aquesta situació. Així doncs, en un context en què es destrueix ocupació, una part de les persones -que com a activitat principal es dediquen a les tasques de la llar i a les seves responsabilitats familiars- canvien el seu estatus i passen a treballar o, més probablement, a intentar fer-ho. Aquesta lògica apareix tant entre joves com entre adults. La nitidesa d'aquesta tendència segurament està relacionada amb el fet que, probablement, entre les persones en situació d'*inactivitat-altres* la proporció de "desocupats desanimats" és baixa.

Entre les persones en situació *NEET*, per contra, no s'aprecia una tendència tan nítida com en el grup anterior. Entre el col·lectiu en situació *NEET*, és probable que la proporció de desocupats desanimats sigui elevada i, per tant, l'estratègia de *desactivació* sigui seguida per una major proporció d'individus. No obstant això, és probable que l'estratègia d'*activació* també aparegui entre les persones en situació *NEET*, de manera que -en un context de destrucció d'ocupació- una lògica compensi l'altra i no es pugui apreciar una tendència clara.

Ara bé, en els anys en què la desocupació creix més (de 2007 a 2009), i tant per a joves com per a adults, la taxa de persones en situació *NEET* també creix. Aquesta circumstància suggereix que, efectivament, el fenomen *NEET* està relacionat amb les dificultats d'inserció laboral d'un segment de la població que, després d'haver intentat trobar feina sense sortir-se'n, acaba renunciant-hi.

4.3. Població jove en situació *NEET* en el passat

Un altre aspecte a observar és fins a quin punt trobar-se en situació *NEET* és un fenomen nou vinculat a les noves generacions o, si més

no, al nou context econòmic. Per esclarir aquesta qüestió s'ha optat per oferir dades de la població en situació *NEET* als anys noranta. No s'ha pogut generar la sèrie històrica completa i ininterrompuda perquè els canvis en el qüestionari de l'EPA no permeten la comparació directa entre les dades. Així doncs, hem aplicat els mateixos criteris i les mateixes restriccions a les dades antigues que a les dades generades a partir del qüestionari vigent de l'EPA (2005) però, com que algunes opcions de resposta eren diferents, l'indicador no és exactament el mateix i les dades no són directament comparables¹⁶.

No obstant les diferències metodològiques entre ambdós indicadors, les dades que es presenten a continuació són robustes i ofereixen una aproximació acurada a la població juvenil en situació *NEET* en el passat. S'ha optat per oferir dades de dos anys per tal de seguir observant la relació entre la taxa *NEET* i la taxa d'atur: el 1994 hi havia una forta crisi econòmica (taxa d'atur general del 21,2%) i el 1998 ja s'havia començat a esmoreir (14,4%) i es començava a entrar en l'onada expansiva de l'economia que havia de durar fins a l'any 2007.

Dit això, la taula següent reforça dues hipòtesis: d'una banda, el fet de trobar-se en situació *NEET* és una circumstància que ja es produïa en el passat. Recordem que les dades no es poden comparar amb les actuals, però suggereixen que trobar-se en aquesta situació també era (marginalment) habitual en el passat. En segon lloc, les dades també reforcen la hipòtesi que hi ha una vinculació entre l'atur i la situació *NEET*, ja que la disminució de la taxa d'atur entre 1994 i 1998 és paral·lela a la disminució de la taxa de persones joves en situació *NEET*.

¹⁶ Les dades dels anys 1994 i 1998 presentades a la taula 5 es basen en el qüestionari de l'EPA de 1992, que va ser usat fins a l'any 1998. L'indicador *NEET-restringit* basat en aquest qüestionari fa referència a la població inactiva que no cursa estudis, que no cerca ocupació i que els motius de no cercar ocupació es troben entre: a) creu que no en trobarà, encara que no n'ha buscat; b) creu que no en trobarà, havent-ne buscat anteriorment; c) no creu que n'hi hagi de disponible; d) no sap on s'ha de dirigir per trobar-ne; e) espera l'estació de major activitat; f) espera resultats de sol·licituds anteriors; g) no necessita treballar; i h) altres causes. I també inclou la població inactiva, que no cursa estudis, que cerca ocupació (de manera no prou activa) i que està disponible per treballar o no està disponible per "altres causes".

TAULA 4. Població de 16 a 29 anys en situació *NEET* i taxa *NEET*. Catalunya, 1994 i 1998. Persones i percentatge

Col·lectiu	1994	1998
Població total	1.372.900	1.365.300
Població en situació <i>NEET-restringit</i>	89.100	77.600
Taxa <i>NEET-restringit</i>	6,5%	5,7%

Font: Enquesta de població activa (Idescat). Elaboració pròpia

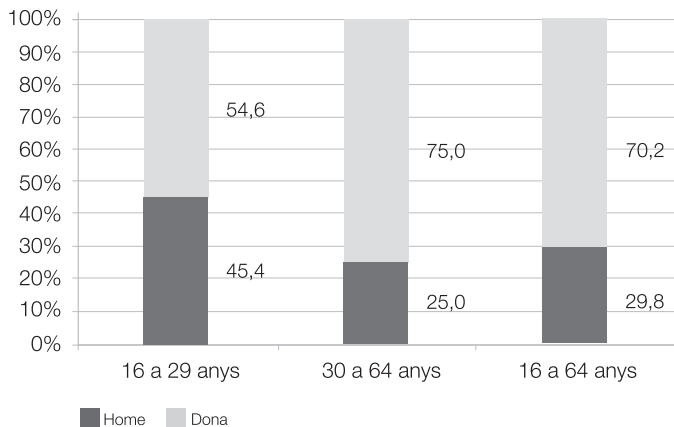
4.4. Característiques del col·lectiu que es troba en situació *NEET*

En aquest capítol compararem les característiques de la població que està en situació *NEET* amb les característiques de les persones que estan en d'altres situacions d'activitat, per veure si el perfil de les persones en situació *NEET* s'assembla o es diferencia d'algun altre col·lectiu. La circumstància que només una petita part de la població estigui en situació *NEET* o en situació d'*inactius-altres* fa que hi hagi pocs efectius d'aquests col·lectius a la mostra de l'EPA. En conseqüència, per tal d'aconseguir prou efectius s'ha optat per analitzar conjuntament tots els individus enquestats durant el període 2005-2010. Així doncs, a la taula 4 de l'annex s'hi poden observar en detall les característiques de les persones enquestades entre els anys 2005 i 2010 que en el moment de l'entrevista es trobaven en una de les cinc situacions d'activitat considerades en aquest text. A continuació, se sintetitza part d'aquesta informació en un gràfic per a cadascuna de les quatre variables a partir de les quals s'ha caracteritzat el col·lectiu en situació *NEET*: sexe, nivell de formació assolit, nacionalitat i (en el cas de la població jove) situació d'emancipació.

Sexe

Així doncs, el gràfic següent mostra la proporció d'homes i dones en situació *NEET*, per a cadascun dels grups d'edat considerats (joves, majors de 29 anys i total).

GRÀFIC 8. Població de 16 a 64 anys en situació NEET segons sexe, per edat. Catalunya, dades acumulades 2005-2010. Percentatge

Font: Enquesta de població activa (Idescat). Elaboració pròpia

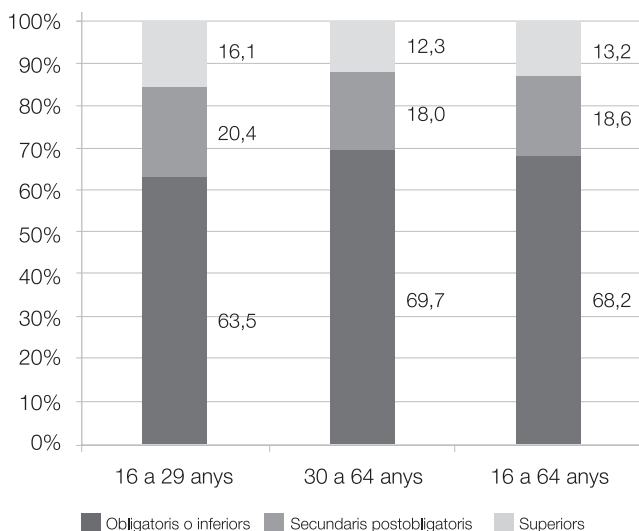
S'observa que, entre el conjunt de la població en situació NEET, la gran majoria de les persones en aquesta situació són dones (70,2%). No obstant això, aquesta distribució no és la mateixa entre els diferents grups d'edat, ja que entre la població jove la proporció de noies (54,6%) és bastant semblant a la de nois mentre que entre els majors de 29 anys la proporció de dones arriba al 75%. No és clar si ens trobem davant d'un canvi generacional (que implicaria que, pel seu major nivell de formació i per un canvi d'expectatives professionals, cada cop menys noies es troben en situació NEET) o si la menor proporció de noies es deu a una qüestió d'edat (moltes encara no han tingut fills, etc.), tot i que probablement es tracta d'una combinació dels dos factors.

Nivell de formació assolit

D'altra banda, el nivell de formació assolit per l'individu també sembla relacionar-se amb les probabilitats de trobar-se en situació NEET: entre el conjunt de la població que es troba en aquesta situació, la proporció

de persones amb estudis obligatoris o inferiors (68,2%) és vint punts superior a la proporció de persones amb aquest nivell de formació entre la població total (48,4%- vegeu taula 4 de l'annex). Entre les persones joves també apareix aquesta circumstància, ja que la proporció de joves amb un nivell baix d'estudis entre el total de joves (45,1%: s'ha de tenir en compte que bona part de la població juvenil està estudiant) és més baixa que entre aquells que estan en situació *NEET* (63,5%). No obstant això, el fet que més d'una tercera part (el 36,5%) de les persones joves en situació *NEET* tinguin estudis postobligatoris o superiors mostra la complexitat del fenomen i dels mecanismes a través dels quals els individus hi arriben.

GRÀFIC 9. Població de 16 a 64 anys en situació *NEET* segons nivell de formació assolit, per edat. Catalunya, dades acumulades 2005-2010. Percentatge

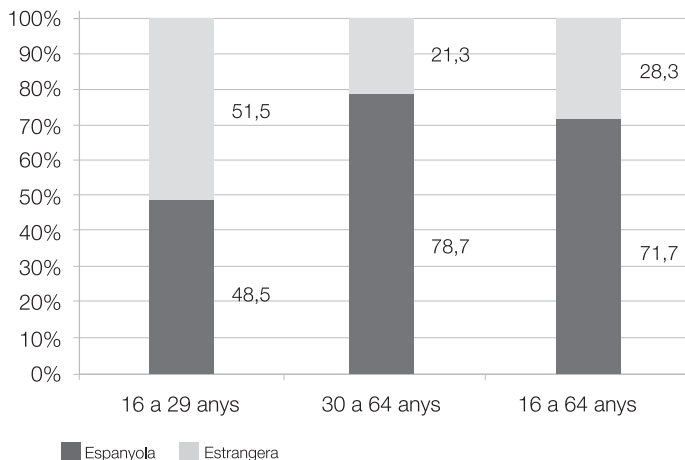
Font: Enquesta de població activa (Idescat). Elaboració pròpia

Així doncs, les dades suggereixen que el nivell de formació és important en el canvi generacional de la proporció d'homes i de dones entre la població en situació *NEET*: el fet que el nivell de formació de les noies sigui cada cop més alt explicaria una part de la disminució de la proporció de noies entre el conjunt de les persones joves en situació *NEET*.

Nacionalitat

Tenir la nacionalitat estrangera sembla estar relacionat amb el fet de trobar-se en situació *NEET* (el 28,3% de les persones en aquesta situació tenen la nacionalitat estrangera, mentre que els estrangers només són el 15,9% del total poblacional). Certament, entre la població juvenil, la proporció d'individus amb nacionalitat estrangera (23,9%) és encara més alta que entre el conjunt de la població (15,9%); però la proporció d'estrangers entre les persones joves en situació *NEET* és molt més gran, fins al punt que constitueixen la meitat del col·lectiu (51,5%).

GRÀFIC 10. Població de 16 a 64 anys en situació *NEET* segons nacionalitat, per edat. Catalunya, dades acumulades 2005-2010. Percentatge

Font: Enquesta de població activa (Idescat). Elaboració pròpia

Aquesta sobrerrepresentació de les persones joves de nacionalitat estrangera podria explicar-se, en part, a través de tres tipus de factors:

— **Situacions administratives vinculades al fet migratori.**

Permís de treball. Fins a la publicació de la Llei orgànica 2/2009, d'11 de desembre, de reforma de la Llei d'estrangeria, les persones de nacionalitat estrangera arribades a l'Estat espanyol a través d'un procés de reagrupament familiar no tenien permís de treball. La Llei de 2009 no comença a ser realment operativa fins a mitjans de 2010, per la qual cosa aquestes persones no podien treballar durant el període sobre el que oferim les dades del col·lectiu *NEET* (2005-2010). No és possible accedir a les dades sobre persones reagrupades a Catalunya segons edat, per la qual cosa hem hagut de realitzar un càlcul molt aproximat segons el qual un 6%¹⁷ de les persones joves amb nacionalitat estrangera a Catalunya es trobarien en aquesta situació, que sens dubte facilitaria el fet de trobar-se en situació *NEET*.

Impediments administratius variis. Hi ha altres situacions administratives que podrien ajudar a explicar aquesta sobrerrepresentació. Per exemple, els residents per raons humanitàries no tenen permís de treball; en alguns casos, la convalidació dels estudis realitzats al país d'origen és lenta i complexa; i, lògicament, cal no oblidar l'important nombre de persones que no tenen el permís de residència o el de treball.

— **Enquesta a persones en situació administrativa irregular.** En aquest punt ens referim a aquelles persones que fan una activitat diferent a aquella que declaren en l'enquesta, o que no donen tota la

¹⁷ La dada s'ha de prendre amb molta precaució, ja que és el resultat de calcular el nombre de persones joves reagrupades a Catalunya l'any 2010 a partir d'aplicar, sobre el total de persones reagrupades (concretament, sobre el nombre d'autoritzacions de residència per reagrupament familiar en vigor), el mateix percentatge que la proporció de persones joves de nacionalitat estrangera respecte al total de persones de nacionalitat estrangera. Un cop obtinguda la xifra hipotètica de joves reagrupats, s'ha calculat el percentatge que representarien sobre el total de joves de nacionalitat estrangera, i la xifra resultant és l'esmentat 6%. En tot cas, el que sembla clar és que no es tracta d'una situació majoritària dins del col·lectiu jove de nacionalitat estrangera.

informació que se'ls requereix. Per exemple, hi trobaríem les persones sense permís de treball que participen en l'economia submergida però que en l'entrevista de l'EPA ho neguen; o les persones que no expliciten els motius per no treballar o estudiar perquè estan relacionats amb alguna situació irregular. Certament, és probable que la mostra de l'EPA no tingui gaires casos amb aquestes característiques (ja que la tendència lògica seria refusar fer l'entrevista), però val la pena tenir-ho en compte.

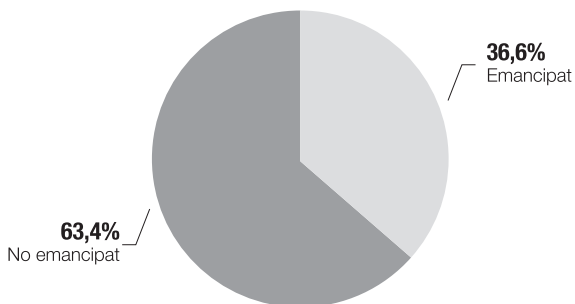
- **Característiques de les persones joves de nacionalitat estrangera.** Probablement, aquest és el factor que explica millor la sobrerrepresentació de les persones de nacionalitat estrangera entre els i les joves en situació *NEET*. Des d'aquest punt de vista, una part d'aquesta sobrerrepresentació estaria relacionada amb el fet que en aquest col·lectiu, que té unes determinades característiques socioeconòmiques generals, la taxa d'atur i la proporció d'individus amb estudis obligatoris o inferiors són més altes que entre el total de joves¹⁸.

Situació d'emancipació

Finalment, al gràfic següent es mostra la distribució de la població jove en situació *NEET* segons si estan emancipats o no. S'aprecia que una àmplia majoria de la població jove en situació *NEET* viu a la llar d'origen (63,4%), però seria un error vincular ambdues situacions: entre el conjunt de joves, els no emancipats arriben al 69,5%. Així doncs, la proporció de joves en situació *NEET* que viuen a la llar d'origen és menor que la del conjunt de joves; dit d'una altra manera, la població jove en situació *NEET* està sobrerrepresentada entre els emancipats.

¹⁸ Anteriorment, hem vist que la desocupació i les baixes qualificacions estan relacionades amb el fet de trobar-se en situació *NEET*. En aquest sentit, s'observa que la taxa d'abandonament escolar prematur entre la població catalana de nacionalitat estrangera d'entre 18 i 24 anys és del 48,3% (23% entre la població juvenil amb nacionalitat espanyola); i la taxa d'atur entre les persones joves de nacionalitat estrangera és del 35,8% (26,3% entre la població juvenil amb nacionalitat espanyola). Dades anuals de 2010 referents a Catalunya. Font: Enquesta de població activa (Idescat).

GRÀFIC 11. Població de 16 a 29 anys en situació NEET segons situació d'emancipació. Catalunya, dades acumulades 2005-2010

Font: Enquesta de població activa (Idescat). Elaboració pròpia

En síntesi

A grans trets, entre el conjunt de la població (i encara més entre la població major de 29 anys) les persones que es troben en situació *NEET* comparteixen bona part de les característiques del col·lectiu que en aquesta recerca hem definit com a *Inactius-altres* (taula 4 de l'annex). Aquesta circumstància fa pensar que, entre la població no jove, trobar-se en situació *NEET* està relativament vinculat a situacions properes a les responsabilitats familiars, al rol de cònjuge, etc. Es tracta de rols que habitualment són desenvolupats per dones, la qual cosa encaixa amb el fet que, entre els majors de 29 anys en situació *NEET*, el 75% són dones (entre els *Inactius-altres* la proporció de dones és del 73,7%). Per contra, entre el col·lectiu jove, aquesta semblança es difumina, ja que la proporció de dones baixa (54,6%) i la de persones amb nacionalitat estrangera puja (arriba al 51,5%); i, en canvi, el col·lectiu s'atansa una mica al dels joves desocupats. Així doncs, si bé entre la població d'entre 30 i 64 anys sembla que hi ha una certa semblança entre els col·lectius que es troben en situació *NEET* i *Inactius-altres*, entre la població jove, el col·lectiu en situació *NEET* mostra un perfil propi diferenciat de les altres situacions d'activitat.

CONCLUSIONS

Problemàtiques d'un indicador necessari

Els processos de transformació socioeconòmica que comporta la globalització estan impactant directament sobre les trajectòries vitals de les persones i especialment sobre les dels joves. Les persones joves són un col·lectiu molt vulnerable davant d'aquests canvis ja que es troben immerses en les transicions educatives, d'inserció laboral i de formació d'una llar pròpia que estan sent alterats pels processos de desregulació de l'economia i del mercat de treball, d'afebliment de les polítiques públiques i de canvis en l'esfera familiar. La crisi econòmica iniciada l'any 2007 accentua tots aquests processos i incrementa la vulnerabilitat del col·lectiu jove.

Així doncs, és previsible que les trajectòries de transició a la vida adulta de les persones joves canviïn i, en part, estiguin afectades per una major vulnerabilitat i, fins i tot, per processos emergents d'exclusió social. Així, durant la primera dècada del 2000 s'ha consolidat el concepte de joves en situació *NEET* (*Not in Education, Employment or Training*; "ni-ni" a Catalunya i Espanya) per referir-se a una situació que, en aquest nou context, estaria estenent-se.

El concepte *NEET* va ser útil, en els seus orígens, per detectar dins del col·lectiu de joves inactius (normalment assimilat amb el d'estudiants) situacions de risc que habitualment s'associaven amb els joves desocupats, especialment els de llarga durada. En aquest sentit, el concepte permet destacar el risc que pot estar associat a una situació d'aparent rebuig dels estudis i/o de l'activitat laboral. Igualment, el concepte ha servit, tant a nivell acadèmic com a nivell social i polític, per refor-

çar la consciència de la rellevància de la formació en els processos de transició. Finalment, les anàlisis fetes sobre la qüestió han mostrat la importància de diversos factors institucionals, estructurals i personals sobre les probabilitats que un individu es trobi en situació *NEET* i sobre les diferents maneres d'*entrar, estar i sortir* d'aquesta situació. Durant la passada dècada, l'interès de disposar d'un concepte per analitzar aquestes situacions es va reflectir en l'adopció que en van fer institucions internacionals com l'OCDE i la Comissió Europea.

No obstant això, l'extensió de l'ús del concepte ha provocat que hagi estat analitzat en detall i s'hi hagin detectat un seguit d'inconsistències; igualment, aquesta extensió també ha provocat una certa dispersió en la seva *operacionalització* que ha afegit més confusió al debat. A grans trets, els diversos indicadors que s'han generat per mesurar el concepte *NEET* han estat criticats per dos elements: d'una banda, s'ha tendit a operativitzar indicadors que parteixen d'una concepció excessivament àmplia del que és trobar-se en situació *NEET*, incloent-hi situacions que no tenen per què associar-se al risc d'exclusió social. Els resultats d'aquests indicadors serien, per tant, confusos, i portarien a la implementació d'intervencions poc precises i eficaces. D'altra banda, l'adopció del concepte per part d'organismes internacionals -la inclusió a les seves estadístiques i el consegüent impacte mediàtic que ha tingut- ha provocat una estigmatització del col·lectiu que en algunes ocasions (com il·lustra l'etiqueta "generació ni-ni") s'ha estès al conjunt de les persones joves. El concepte, inicialment pensat per referir-se a una *situació*, ha acabat referint-se a *persones*, a les que implícitament es fa responsables de la seva situació en atribuir-los una manca de voluntat ("ni *volen* treballar, ni *volen* estudiar") que n'és la causa i que no estaria present en les generacions anteriors. D'aquesta manera, el cas dels "ni-ni" se sumaria al debat sobre la *crisi de valors*.

Del que s'ha dit, es desprèn que és important i necessari disposar d'un indicador per analitzar i monitoritzar l'evolució d'una situació que pot estar vinculada al risc d'exclusió social i que, per tant, és d'interès per al disseny i la implementació d'intervencions; però també se'n conclou que cal operativitzar un indicador que eviti les problemàtiques detectades en els indicadors estàndard. Per tot això, la Direcció General de Joventut del Departament de Benestar Social i Família, per mitja de l'Observa-

tori Català de la Joventut; amb el suport de l'Institut d'Estadística de Catalunya, ha generat un nou indicador, els resultats del qual han estat analitzats en les pàgines precedents. L'indicador ha estat incorporat al *Sistema d'Indicadors sobre la Joventut de Catalunya* (estadística oficial de la Generalitat de Catalunya) i pot consultar-se a la pàgina web www.gencat.cat/joventut/sijove.

Persones en situació *NEET*: una recontextualització

De l'anàlisi crítica dels indicadors estàndard que operativitzen el concepte *NEET* (tant l'indicador *NEET OCDE/Eurostat* com l'indicador original del Govern britànic), es desprèn que, efectivament,

- Amb relació als col·lectius considerats com a *NEET*: **l'indicador *NEET* estàndard és excessivament ampli i inclou situacions massa diverses**. Algunes d'aquestes situacions poden no tenir cap relació amb el risc d'exclusió social (com ara tenir cura de fills o altres responsabilitats familiars); d'altres són una expressió de l'autonomia de l'individu (com ara els i les joves en un any sabàtic entre estudis o després de finalitzar-los); i d'altres no estan vinculades a un rebuig del rol funcional d'estudiant o de treballador sinó que són conseqüència d'un impediment objectiu per desenvolupar aquests rols (com ara tenir una discapacitat, estar malalt o estar en un procés de regulació d'ocupació).

Igualment, de l'anàlisi dels resultats de l'indicador *NEET-restringit*, es desprenen les reflexions següents:

- Amb relació a l'edat de les persones que estan en situació *NEET*: **estar en situació *NEET* és freqüent en tots els grups d'edat**. Concretament, a Catalunya hi ha 111.100 persones que es troben en situació *NEET*, de les quals 20.400 tenen entre 16 i 29 anys. És a dir, el 81,6% de les persones en situació *NEET* no són joves. Certament, això es deu al fet que hi ha més persones de 30 a 64 anys que de 16 a 29 anys, però la proporció d'individus en situació *NEET* també és superior entre els primers que entre els darrers. Així doncs, estar en situació *NEET* no és un fenomen exclusivament juvenil. Ara bé,

estar en aquesta situació durant la joventut pot ser més “problemàtic” que durant altres fases de la vida? Si això fos així, s’entendria que els indicadors estàndard se centressin únicament en les persones joves. Aquesta és una hipòtesi, però, que s’ha donat per vàlida a priori, de manera que no disposem d’anàlisis que confirmen que estar en situació *NEET* pugui ser un problema més gran per als i per a les joves que per a algú, p.e., de 55 anys i sense accés a ingressos. És cert que durant la joventut els i les joves tendeixen a adquirir la seva posició social i, per tant, les conseqüències a *llarg termini* d’estar en situació *NEET* podrien arribar a ser més importants (tot i que cal dir que la “posició social” és cada cop menys estable). No obstant això, és possible que les conseqüències a *curt i mitjà termini* d’estar en situació *NEET* siguin més negatives per a una persona no jove (que pot necessitar ingressos, p.e., de manera més peremptòria) que per a un jove que, en el nostre context, habitualment pot comptar amb els recursos familiars. Creiem, per tant, que no està justificat circumscriure l’indicador a la població jove, si més no, fins que no s’hagi analitzat la qüestió en detall.

- Amb relació a l’abast del fenomen: **el col·lectiu de persones que està en situació *NEET* és molt reduït**. Concretament, es troba en aquesta situació un 2,3% de la població en edat laboralment activa: un 1,8% de les persones de 16 a 29 anys i un 2,5% de les persones de 30 a 64 anys. Així doncs, la substitució de l’indicador *NEET OCDE/Eurostat* (que inclou els desocupats que no estudien i una important diversitat de situacions dins la inactivitat) per l’indicador *NEET-restringit* ha permès proporcionar una visió sobre el fenomen que creiem que és més acurada. Igual que han fet altres investigacions crítiques amb l’ús imperant del concepte, els resultats aquí mostrats redueixen el col·lectiu de persones que es troben en situació *NEET* a unes xifres pràcticament marginals, totalment allunyades de les magnituds que resulten de l’operativització estàndard del concepte.
- Amb relació a la novetat del fenomen: **estar en situació *NEET* no és un fenomen nou**. Tot i que aquesta recerca s’ha centrat en el període 2005-2011, la comparació puntual que s’ha fet amb dades de l’any 1994 i 1998 ha permès constatar que en el passat ja hi havia persones que es trobaven en situació *NEET*. De fet, si no es parlava

del fenomen és, senzillament, perquè no existia el concepte. La seva invenció al Regne Unit l'any 1999 va permetre fer emergir una realitat fins llavors ignorada, tant per l'acadèmia com per les polítiques públiques.

- Amb relació a les característiques dels individus: **estar en situació NEET està relacionat amb les variables de desigualtat**. Entre el conjunt de la població que es troba en aquesta situació, les dones, les persones amb pocs estudis i la població de nacionalitat estrangera es troben sobrerrepresentats. Entre els i les joves en situació *NEET*, les noies també estan sobrerrepresentades, tot i que menys; però la població de nacionalitat estrangera està més sobrerrepresentada que entre la població major de 29 anys. En síntesi, els resultats d'aquesta recerca concorden amb els dels estudis realitzats a nivell europeu, que ressalten la importància dels **factors estructurals** amb relació al fenomen *NEET*, ja siguin individuals (com el gènere, l'edat, la nacionalitat o el nivell de formació de l'individu) o vinculats al territori (males comunicacions, manca d'infraestructures o d'oferta formativa, etc.). La recerca europea també destaca la importància dels **factors institucionals** (el tipus de *règim de benestar* i, sobretot, les característiques del model productiu i laboral de cada país condicionen les probabilitats de trobar-se o no en situació *NEET*); i dels **factors biogràfics**: les recerques qualitatives sobre les persones joves en situació *NEET* expliquen que determinades circumstàncies o característiques personals (haver patit assetjament escolar, tenir alguna discapacitat, agressions homòfobes o racistes, etc.) també estan associades amb la probabilitat de passar, en algun moment de la trajectòria, per l'estatus *NEET*. Així doncs, tot i que en aquesta recerca el concepte *NEET* es defineix amb relació a la decisió de l'individu d'acceptar o no el *rol funcional* de treballador, estudiant o persona amb responsabilitats familiars, és clar que aquesta decisió no depèn únicament de l'*actitud* de l'individu amb relació a aquests rols, sinó que aquestes actituds estan fortament relacionades amb un seguit de condicionants socials. En aquest sentit, cal tenir en compte que "la vulnerabilitat no és simplement una conseqüència de dèficits personals" sinó que "els patrons de demanda de força de treball en la nova economia" estan fracassant a l'hora de proporcionar oportunitats de seguretat laboral a llarg termini per a un nombre important de joves (Furlong, 2005: 567). En aquest sentit, les dues estratègies

que poden explicar les variacions de la taxa d'individus en situació *NEET* (estratègia d'*activació* i de *desactivació*) estan relacionades amb el context socioeconòmic general. El fenomen *NEET*, com tants d'altres, és el resultat agregat d'una suma de decisions individuals fortament condicionades per un context socioeconòmic que genera importants desigualtats.

Rellevància de l'indicador per a la detecció de situacions de risc

L'indicador *NEET-restringit* ha permès obtenir una visió més acurada i homogènia del col·lectiu en situació *NEET*, ja que n'ha exclòs una sèrie de situacions en què el rebuig de l'individu al rol de treballador o estudiant no s'explica per la seva incapacitat d'assumir-los o per l'assumpció d'altres responsabilitats. Així doncs, l'indicador *NEET-restringit* fa referència a un col·lectiu que aparentment no té impediments objectius per assumir algun d'aquests rols sinó que, a priori, sembla que els rebutja (encara que sigui de manera passiva).

Fins a quin punt podem afirmar que trobar-se en aquesta situació està vinculat amb el risc d'exclusió social? D'entrada, cal recordar que dins del col·lectiu acotat per l'indicador *NEET-restringit* es poden amagar situacions que comporten un impediment objectiu al treball o a l'estudi: persones amb addiccions, amb poques habilitats d'aprenentatge o amb dèficits importants en les habilitats relacionals. Creiem, però, que aquest col·lectiu és minoritari entre les persones que detecta el nou indicador. En segon lloc, la vinculació entre l'evolució de l'atur i de la situació *NEET* suggereix que una part dels individus en situació *NEET*, especialment entre els i les joves, són desocupats desanimats de cercar feina. Això implicaria que els individus que s'hi troben comparteixen part dels riscos associats a l'atur de llarga durada (Furlong, 2006).

A més, en la present recerca, les característiques dels individus joves en situació *NEET* coincideixen parcialment amb les investigacions realitzades a partir de l'indicador *NEET OCDE/Eurostat* i amb una investigació qualitativa recent sobre el col·lectiu a Espanya feta a partir d'una operativització del concepte semblant a la nostra (Navarrete, 2011). Els resultats de totes aquestes recerques evidencien que el col·lectiu de joves en

situació *NEET* es troba en risc d'exclusió social. Així, per exemple, el fet que trobar-se en aquesta situació sigui molt més freqüent entre els perfils educatius baixos concorda amb les d'alguns plantejaments (com els de la teoria del capital humà) que relacionen els processos d'exclusió en les societats contemporànies amb la manca de qualificació. No obstant això, el fet que una tercera part del col·lectiu la formin joves amb estudis postobligatoris o superiors vincula el fenomen amb les tendències actuals d'extensió a tots els grups socials de la vulnerabilitat laboral i social. Amb relació al sexe, la major propensió de les noies a estar en aquesta situació (a pesar del major nivell de formació assolit) concorda amb els resultats d'una investigació sobre les trajectòries juvenils realitzada a vuit països europeus, que mostren que en tots els estats les noies estan potencialment més en risc que els nois a pesar del nivell de formació més alt (EGRIS, 2002). Finalment, un col·lectiu especialment vulnerable -com és el de les persones amb nacionalitat estrangera- també té una major probabilitat de trobar-se en situació *NEET*.

Així doncs, l'anàlisi quantitativa mostra com, entre els i les joves, les variables tradicionals de desigualtat estan relacionades amb el fet d'estar en situació *NEET*, en el sentit que els grups més vulnerables tenen més probabilitats de trobar-s'hi. Complementàriament, la recerca qualitativa explicita el risc que comporta trobar-se en aquesta situació amb relació a l'exclusió social i conclou que l'allunyament d'aquestes persones dels rols tradicionals *"parece que les libera de sufrimientos emocionales pero les sitúa en una zona de peligro en la que la desafiliación les puede conducir hacia la exclusión y la marginalidad"* (Navarrete, 2011: 46). En aquesta recerca centrada en les persones joves, els individus en situació *NEET* estan marcats per *"una carencia absoluta de expectativas de mejora a corto y medio plazo, y cuya situación personal es percibida (...) de manera anómica, por la mayor parte de ellos/as, o crudamente desesperanzada"* (op. cit.: 95). No obstant això, la totalitat dels joves entrevistats en la citada recerca viuen a la llar d'origen en la qual algun progenitor aporta ingressos; i dues tercers parts dels i de les joves en situació *NEET* detectats en la present recerca no estan emancipats. En aquest sentit, és difícil vincular aquestes persones amb la *individualitat negativa* de Castel (1997), basada en la manca de suports quotidians bàsics; o amb la *cultura de la dependència* de Murray (1984), basada en el suport suposadament inhabilitant dels subsidis estatals; sinó que

és d'esperar que sigui la família, un cop més, la que proporcioni a bona part d'aquests joves el suport que necessiten en un context laboral juvenil marcat, en bona part dels casos, per contínues entrades i sortides d'ocupacions precàries (MacDonald, 2008).

Així doncs, les conseqüències negatives de trobar-se en situació *NEET* apareixerien, per a alguns joves, a mitjà i a llarg termini, en funció de l'impacte que aquesta situació pugui tenir en les trajectòries dels i de les joves. Probablement, la influència d'estar en aquesta situació en la futura trajectòria de l'individu dependrà de la durada d'aquest període i de les possibles repeticions.

Finalment, també queda per investigar l'impacte del fet d'estar en situació *NEET* entre els individus no joves, circumstància derivada del fet que les investigacions realitzades s'han circumscrit al col·lectiu jove. No obstant això, d'algunes investigacions sobre exclusió social en el conjunt de la població (Sarasa, 2009; CIIMU, 2008), tot i que no han utilitzat el concepte *NEET*, se'n desprèn que la *inactivitat* (en un sentit ampli que en part concorda amb la situació *NEET*) sovint es vincula amb el risc d'exclusió.

Consideracions sobre les intervencions al voltant del fenomen

En conclusió, l'indicador *NEET-restringit* és útil per conceptualitzar, quantificar i monitoritzar un fenomen vinculat a processos d'exclusió social i, per tant, per implementar intervencions més precises adreçades a les persones que es troben en aquesta situació, joves o no. Ara bé, també s'ha argumentat que el fet de trobar-se en aquesta situació respon a problemes estructurals profunds de la societat catalana, alguns comparats amb el conjunt d'Europa, d'altres més propis del nostre règim de benestar familiarista. En aquest sentit, és important tenir en compte algunes qüestions sobre les actuacions adreçades a aquesta problemàtica:

- **Joves i adults.** Aquesta recerca ha mostrat l'existència d'un nombre important de persones d'entre 30 i 64 anys que es troben en situació *NEET*: de fet, els majors de 29 anys són el 77% del total de persones en aquesta situació. Certament, és possible que l'impacte

a llarg termini sigui més gran i negatiu en el cas dels joves que en el dels adults, tal com suggereixen (sense constatar-ho) Barham *et al.* (2009). No obstant això, el fet que el 63,4% dels i de les joves que es troben en situació *NEET* no estiguin emancipats fa pensar que el paraigües familiar possibilita unes certes condicions de vida a bona part d'aquests joves (a través de l'aportació dels altres membres de la llar) (Meil, 2011); circumstància que no necessàriament apareix entre la població adulta. En aquest sentit, seria interessant saber fins a quin punt el fet de trobar-se en situació *NEET* té unes característiques específiques amb relació al risc d'exclusió social; i observar el diferent impacte que té sobre els individus joves i adults.

- **Síntoma i malaltia.** Les recerques realitzades sobre el fenomen *NEET* mostren que trobar-se en situació *NEET* pot ser una circumstància ocasional o, per contra, d'una certa durada; i, complementàriament, un individu pot trobar-se en aquesta situació en diverses ocasions. En aquest sentit, les intervencions adreçades a aquest col·lectiu han d'evitar caure en el parany de centrar-se principalment a aconseguir fer *canviar l'estatus* del màxim nombre de persones en situació *NEET* a situació *EET* (en educació, treball o formació), ja que:
 - Centrar-se a aconseguir aquest canvi de situació pot provocar prioritzar les actuacions amb els individus en una situació de menor vulnerabilitat (aquells a qui és més fàcil induir un canvi d'estatus) i bandejar, precisament, els qui més ajuda necessiten.
 - L'important no és aconseguir el canvi de situació sinó a) que l'individu pugui mantenir-se en el nou estatus (cal evitar trajectòries d'entrada i sortida de l'estatus *NEET*); i b) aconseguir que el nou estatus permeti aconseguir, directament o no, unes bones condicions d'existència (cal evitar posicionar l'individu en una situació de vulnerabilitat permanentment).
 - Igualment, el *target* de les polítiques de lluita contra l'exclusió social no s'hauria de definir a partir de l'estatus d'activitat (per exemple, centrar-se únicament en els desocupats de llarga durada i en les persones en situació *NEET*) sinó a partir d'una sèrie de factors de risc que poden ser compartits per treballadors i per treballadores en

situació precària o per persones jubilades, per exemple. En aquest sentit, convé recordar que les situacions d'exclusió social no només estan vinculades a l'exclusió de l'ocupació sinó a un conjunt de factors que, combinats, poden conduir a aquesta situació. La lluita contra l'exclusió social no ha de centrar-se únicament en la dicotomia *ocupat / no ocupat* sinó que també implica fer intervencions per millorar la qualitat de l'ocupació. Així doncs, trobar-se en situació *NEET* no ha de ser percebut com un problema en si sinó com un símptoma que pot amagar les situacions sobre les quals realment cal intervenir.

- **Individu i societat.** El fet -que pot ser relativament habitual (especialment en períodes de crisi)- d'entrar i sortir de la situació *NEET* evidencia la necessitat de situar aquest fenomen en el marc de la vulnerabilitat de les trajectòries laborals dels individus, especialment dels joves, en el context del model mediterrani d'ocupació. En aquest model, la temporalitat, l'entrada i sortida de l'atur i, com sabem ara, de la situació *NEET*, són elements estructurals derivats d'una forta segmentació del mercat de treball que se centra principalment en la població juvenil. Si bona part dels i de les joves en desocupació, en situació *NEET* o amb ocupacions precàries poden “sobreviure” en aquestes circumstàncies és degut a les característiques del model de benestar català, en què el model familista implica que les persones joves absorbeixen l'impacte de les crisis econòmiques. Tal com dèiem en un altre lloc, el “sacrifici” dels joves es fa per “salvar” les generacions adultes en una societat en què les polítiques socials no serien prou fortes per garantir unes condicions d'existència mínimes a bona part de les famílies en cas que l'exclusió o la vulnerabilitat laboral es repartís de forma més equitativa (Serracant, 2010). En definitiva, tot i que són necessàries, les polítiques que posen l'accent en l'*agència* de l'individu més que no pas en els *factors estructurals* que la condicionen tenen un recorregut escàs. No intervenir sobre aquests factors implica assumir un model ocupacional en què les generacions joves es veuen privades del seu futur per tal de garantir el present de les generacions adultes.

Canvis i continuïtats en les trajectòries juvenils

La constatació que trobar-se en situació *NEET* no és un fenomen nou i que les seves variacions depenen del cicle econòmic suggereix que, amb relació a les trajectòries d'inserció laboral que segueixen les persones joves a Catalunya, les continuïtats poden ser tan importants com els canvis. En una altra recerca (Serracant, 2010) ja havíem mostrat com les característiques del *règim de benestar juvenil* català (Alegre, 2010) tendeixen a reforçar alguns dels patrons tradicionals de transició, basats en la lògica d'esperar, a la llar d'origen, que apareguin les circumstàncies propícies a l'emancipació (Van de Velde, 2008a). Així, les característiques del model productiu català i d'un *model mediterrani d'ocupació* que tendeix a segmentar el mercat de treball i que té en els i les joves un dels col·lectius més vulnerables; la feblesa de les polítiques públiques catalanes i la seva escassa capacitat per estimular la mobilitat social i evitar la reproducció intergeneracional de les desigualtats socials (Miret *et al.*, 2008); i la preeminència de la família d'origen com a proveïdora principal de recursos per a les trajectòries de transició juvenils estarien provocant, conjuntament, que els canvis en aquestes trajectòries detectats a nivell europeu (vegeu el capítol 1) estiguessin afectant menys la joventut catalana. A Catalunya, les oportunitats transicionals dels i de les joves es veuen constretes per l'articulació del règim de benestar, que estimula la continuïtat d'una lògica familista en les transicions. Aquesta circumstància propicia la reproducció de les desigualtats, ja que els recursos que les famílies poden mobilitzar i les estratègies que poden adoptar per facilitar les transicions dels seus fills són desiguals. Efectivament, i amb relació a les persones joves en situació *NEET*, tant aquesta recerca com la de Navarrete (2011) mostren que aquestes trajectòries apareixen, majoritàriament, sota el paraigua de la família d'origen. Aquesta, en un context d'escassetat d'oportunitats laborals i programes d'intervenció, estaria oferint a les persones joves el *temps d'espera* necessari per a la concreció de la seva trajectòria.

“Generació ni-ni” i estigmatització de les persones joves

Aquesta recerca ha consistit en un procés de “depuració” dels indicadors que habitualment s'utilitzen per quantificar el nombre de perso-

nes en situació *NEET*. Els resultats d'aquest procés mostren que les persones joves pateixen una estigmatització a priori per part d'alguns acadèmics, d'institucions públiques i de mitjans de comunicació. El nou indicador (*NEET-restringit*) permet constatar que el col·lectiu de persones en situació *NEET* és marginal i tant comú entre la població adulta com entre la jove. Recordem que el principal mecanisme utilitzat per depurar l'indicador ha estat excloure de l'operativització aquelles persones que fan algun tipus d'activitat vinculada amb el món del treball (buscar feina o realitzar treball reproductiu) i aquelles persones que tenen un impediment objectiu per fer-la. Així doncs, veiem que l'associació entre trobar-se en situació *NEET* i una actitud de *passivitat* respecte a aquests rols únicament pot aplicar-se a una petita part de la població (jove o no), i en cap cas al conjunt dels i de les joves que, segons l'indicador usat per l'OCDE i la Comissió Europea, es troben en situació *NEET*.

L'atribució al conjunt d'aquests joves de les suposades característiques d'una petita part d'aquest grup s'ha fet de manera acrítica i ha estat impulsada pels investigadors i per les institucions que han creat i difós aquestes dades. A més a més, el volum de joves considerats com a *NEET* o "ni-ni" a partir de les dades estàndard ha facilitat que, finalment, tota una generació hagi estat etiquetada com a tal i se l'hagi vinculat al debat sobre la crisi de valors. Com hem dit, les dades que es desprenen de l'indicador *NEET-restringit* evidencien la marginalitat numèrica del col·lectiu (és a dir, en cap cas es pot parlar d'un fenomen que caracteritzi el conjunt de la generació jove); i també mostren que trobar-se en aquesta situació no és un fenomen nou i que també és comú entre la població no jove (és a dir, no es pot associar únicament a la generació jove actual).

En una recerca recent, Figueras i Mauri (2010) mostren un cert biaix en el tractament informatiu de les persones joves, ja que apareixen poc en el mitjans; quan ho fan, les problemàtiques que els joves "causen" a la societat tenen més presència que les problemàtiques que tenen els propis joves; sovint es detecta una actitud negativa del narrador respecte als i a les joves; i en la gran majoria de les notícies sobre el col·lectiu no s'utilitzen fonts d'informació joves. No obstant això, el tractament informatiu de les persones joves és només una de les etapes dels processos d'estigmatització de les persones joves (Paris *et al.*, 2006), perfectament

il·lustrat pel cas de la “generació ni-ni”: una percepció distorsionada de la població juvenil (associada a ociositat, *perillositat*, etc.) genera demandes socials d'intervencions públiques per “redreçar” el col·lectiu; intervencions que sovint s'inicien amb estudis (o la construcció d'indicadors) únicament adreçats al col·lectiu jove i que generen un “efecte microscopi”, de manera que no es poden comparar els resultats amb la població no jove ni contextualitzar-los adequadament; investigacions que, quan són difoses, proporcionen arguments als mitjans de comunicació per seguir alimentant l'estigmatització del col·lectiu. En aquest sentit, seria convenient que, tal com proposen Figueras i Mauri (*op. cit.*), s'iniciessin actuacions que contribuïssin a generar una imatge social de les persones joves més ajustada a la realitat i que permetessin desenvolupar polítiques i programes més propers a les seves necessitats.

Certament, som conscients que en treure l'etiqueta de “ni-ni” a tota una generació de joves, a canvi, es pot acabar estigmatitzant encara més les persones que es troben en situació *NEET* (joves o no) tal com s'ha definit en aquest text. Es podria pensar que els “*NEET* purs” són aquells individus que efectivament compleixen les característiques que havien estat imputades a bona part de la generació jove actual (indolència, ociositat, manca de compromís, irresponsabilitat, etc.). No obstant això, creiem que al llarg de les pàgines precedents s'ha contextualitzat adequadament el fenomen i les seves vinculacions amb el context econòmic, les estructures de desigualtat i les mancances de les polítiques públiques. Lluny de ser un problema individual vinculat exclusivament o fins i tot principalment a les actituds individuals, el cas de les persones en situació *NEET* exemplifica els processos d'exclusió que apareixen en una societat marcada per una forta segmentació del mercat de treball i per unes polítiques públiques que tendeixen a facilitar la reproducció de les desigualtats socials.

BIBLIOGRAFIA

ALBAIGÉS, B. “Joves, treball i règim de benestar”. A M. A. ALEGRE (coord.). *El règim de benestar juvenil a Catalunya. Fonts de benestar i oportunitats transicionals dels joves catalans*. Barcelona: Direcció General de Joventut. (pendent de publicació).

ALEGRE, M. A. (coord.) (2010). “El règim de benestar juvenil a Catalunya. Fonts de benestar i oportunitats transicionals dels joves catalans”. A Secretaria de Joventut. *Pla Nacional de Joventut 2010-2020. Síntesi dels estudis d'avaluació realitzats per la Secretaria de Joventut*. Barcelona: Secretaria de Joventut, p. 23-37.

BAIZÁN, P.; MICHIELIN, F. i BILLARI, F. (2002). “Political Economy and Life Course Patterns: The Heterogeneity of Occupational, Family and Household Trajectories of Young Spaniards”. A *Demographic Research*, vol. 6, núm. 8, p. 190-240.

BARHAM, C. *et al.* (2009). “Young people and the labour market”. A *Economic & Labour Market Review*, vol. 3, núm. 4, p.17-29.

BAUMAN, Z. (1992). *Intimations of Postmodernity*. London: Routledge.

BECK, U. (1992). *Risk Society. Towards a New Modernity*. London: Sage.

BIGGART, A.; FURLONG, A. i CARTMEL, F. (2008). “Modern youth transitions: choice biographies and transitional linearity”. A R. BENDIT i M. HAHN (eds.). *Youth Transitions: Process of Social Inclusion and Patterns of Vulnerability in a Globalised World*. Opladen: Budrich Publishers.

BIGGART, A. i WALTHER, A. (2006). “Coping with Yo-Yo Transitions. Young Adult's Struggle for Support, between Family and State in Comparative Perspective”. A C. LECCARDI i E. RUSPINI (eds.). *A New Youth? Young people, Generations and Family Life*. Aldershot: Ashgate, p. 41-62.

BYNNER, J. i PARSONS, S. (2002). "Social Exclusion and the Transition from School to Work: The Case of Young People Not in Education, Employment, or Training (NEET)". *A Journal of Vocational Behaviour*, núm. 60, p. 289-309.

CASTEL, R. (2007). *La metamorfosis de la cuestión social: una crónica del salariado*. Buenos Aires: Paidós.

CAVALLI, A. i GALLAND, O. (dir.) (1993). *L'allongement de la jeunesse*. Poitiers: Actes Sud - Observatoire sociologique du changement social.

CAVALLI, A. i GALLAND, O. (eds.) (1995). *Youth in Europe*. London: Pinter.

CIIMU (2008). *Informe sobre la inclusió social a Espanya 2008*. Barcelona: Fundació Un Sol Món.

COLLEY, H. i HODKINSON, H. (2001). "Problems with 'Bridging the Gap': the reversal of structure and agency in addressing social exclusion". *A Critical Social Policy*, núm. 21, p. 335-359.

Connexions. National Evaluation and Research Strategy (2003). *Tackling NEETs. Research on actions and other factors that can contribute to a reduction in the numbers of young people Not in Education, Employment or Training [NEET]*.

COPPS, J. i KEEN, S. (2009). *Getting back on track. Helping young people not in education, employment or training in England*. London: New Philanthropy Capital.

Department for Children, Schools and Families (2009). *Participation in education, training and employment by 16-18 year olds in England*. Disponible en línia a: <<http://www.education.gov.uk/rsgateway/DB/SFR/s000849/sfr12-2009v2.pdf>> [Consulta: maig de 2012].

Department for Children, Schools and Families (2010). *Participation in education, training and employment by 16-18 year olds in England*. Disponible en línia a: <<http://www.education.gov.uk/rsgateway/DB/SFR/s000938/sfr18-2010v2.pdf>> [Consulta: maig de 2012].

Department for Education and Skills (1999). *Education and Labour Market Status of Young People in England Aged 16-18: 1992-1998*. Statistical Bulletin, núm. 11. Disponible en línia a: <<http://www.education.gov.uk/rsgateway/DB/SBU/b000092/b11-1999.pdf>> [Consulta: maig de 2012].

Department for Education and Skills (2000). *Youth Cohort Study: Education, Training and Employment of 16-18 Year Olds in England and the Factors Associated with Non-Participation*. Statistical Bulletin, núm. 2. Disponible en línia a: <<http://www.education.gov.uk/rsgateway/DB/SBU/b000162/b02-2000.pdf>> [Consulta: maig de 2012].

Department for Education and Employment (2006). *Participation in education, training and employment by 16-18 year olds in England: 2004 and 2005*.

Department for Education (2010). *NEET Statistics - Quarterly Brief*. Disponible en línia a: <<http://www.education.gov.uk/rsgateway/DB/STR/d000950/osr18-2010.pdf>> [Consulta: maig de 2012]

DU BOIS-REYMOND, M. (1995). "Future Orientations of Dutch Youth: The Emergence of a Choice Biography". A A. CAVALLI i O. GALLAND (eds.). *Youth in Europe*. London: Pinter, p. 201-222.

EGRIS (2001). "Misleading Trajectories: Transition Dilemmas for Young Adults in Europe". *A Journal of Youth Studies*, vol. 4, núm. 1, p. 101-118.

EGRIS (2002). "Leading or Misleading Trajectories? Concepts and Perspectives". A A. WALTHER i B. STAUBER (eds.). *Misleading Trajectories. Integration Policies for Young Adults in Europe*. Opladen: Laske + Budrich.

ESPING-ANDERSEN, G. (1990). *The Three Worlds of Welfare Capitalism*. Cambridge: Cambridge University Press.

European Commission (2007). *Employment in Europe 2007*. Directorate-General for Employment, Social Affairs and Equal Opportunities.

European Commission (2009). *Employment in Europe 2009*. Directorate-General for Employment, Social Affairs and Equal Opportunities.

European Commission (2010a). *Employment in Europe 2010*. Directorate-General for Employment, Social Affairs and Equal Opportunities.

European Commission (2010b). *EU Youth Report 2009*. Directorate-General for Education and Culture.

European Commission (2010c). *Youth on the Move. An initiative to unleash the potential of young people to achieve smart, sustainable and inclusive growth in the European Union*. Disponible en línia a: <http://ec.europa.eu/education/yom/com_en.pdf> [Consulta: maig de 2012].

FIGUERAS, M. i MAURI, M. (2010). *Mitjans de comunicació i joves. Anàlisi de la situació, mecanismes d'intervenció i decàleg per a un tractament informatiu adequat de les persones joves*. Barcelona: Secretaria de Joventut.

FURLONG, A. (2006). "Not a very NEET solution: representing problematic labour market transitions among early school leavers". *A Work, Employment & Society*, núm. 20, p. 553-569.

FURLONG, A.; CARTMEL, F. i BIGGART, A. (2006). "Choice biographies and transitional linearity: Re-conceptualizing modern youth transitions". *A Papers: Revista de sociologia*, núm. 79, p. 225-239

GIDDENS, A. (1991). *Modernity and self-identity: Self and society in the late modern age*. Cambridge: Polity Press.

HOGGARTH, L. i SMITH, D. I. (2004). *Understanding the Impact of Connexions on Young People at Risk*. Department for Education and Skills, Research Report, núm. 607.

ILO (2006). *Changing Patterns in the World of Work. International labour conference. 95th Session 2006. Report I (C)*. Ginebra: OIT.

INUI, A. (2005). "Why Freeter and NEET are Misunderstood: Recognizing the New Precarious Conditions of Japanese Youth". *A Social Work & Society*, vol. 3, núm. 2.

LECCARDI, C. (2006). "Facing Uncertainty. Temporality and Biographies in the New Century". A C. LECCARDI i E. RUSPINI (eds.). *A New Youth? Young People, Generations and Family Life*. Aldershot: Ashgate, p. 15-40.

LIPOVETSKY, G. (1987). *L'Empire de l'éphémère: la mode et son destin dans les sociétés modernes*. París: Gallimard.

MACDONALD, R. (2008). "Disconnected Youth? Social Exclusion, the 'Underclass' & Economic Marginality". *A Social Work & Society*, núm. 6.

MACHADO, J. (2000). "Transitions and youth cultures". *A International Social Science Journal*, núm. 164, p. 219-232.

MAGUIRE, S. i RENNISON, J. (2005). "Two Years On: The Destinations of Young People who are Not in Education, Employment or Training at 16". *A Journal of Youth Studies*, vol. 8, núm. 2, p. 187-201.

MAYER, K. U. (2001). "The paradox of global social change and national path dependencies. Life course patterns in advanced societies". A A. Woodward i M. Kohli (eds.). *Inclusions and exclusions in European societies*. New York: Routledge, p. 89-110.

MEIL, G. (2011). *Individualización y solidaridad intergeneracional*. Barcelona: Obra Social "La Caixa".

MURRAY, C. (1984). *Losing Ground: American Social Policy, 1950-1980*. New York: Basic Books.

NAVARRETE, L. (dir.) (2011). *Desmontando a ni-ni. Un estereotipo juvenil en tiempos de crisis*. Madrid: Instituto de la Juventud.

NAVARRO, M. i MATEO, M. J. (1993). *Informe Juventud en España*. Madrid: Instituto de la Juventud.

OCDE (2010). *Education at a Glance 2010. OCDE Indicators*. OCDE.

Oficina Internacional del Trabajo (2006). *Cambios en el mundo del trabajo. Conferencia internacional del trabajo. 95 reunión, 2006. Informe I (C)*. Ginebra: OIT.

OLIVER, J. (dir.) (2011). *Índice laboral. Junio, 2011*. Manpower Group.

PARÍS, P. et al. (2006). "La recerca sobre joventut a Catalunya". A *Papers: Revista de sociologia*, núm. 79, p. 285-317.

PEMBERTON, S. (2008). "Tackling the NEET generation and the ability of policy to generate a 'NEET' solution – evidence from the UK". A *Environment and Planning C: Government and policy*, vol. 26, p. 243-259.

QUINTINI, G. i MARTIN, S. (2006). "Starting well or losing their way? The position of youth in the labour market of the OCDE countries". A *OCDE Social, Employment and Migration Working Papers*, núm. 39.

RAFFO, C. i REEVES, M. (2000). "Youth Transitions and Social Exclusion: Developments in Social Capital Theory". A *Journal of Youth Studies*, vol. 3, núm. 2, p. 147-166.

ROBSON, K. (2008). *Becoming NEET in Europe: A Comparison of Predictors and Later-Life Outcomes*. Paper presented at the Global Network on Inequality Mini-Conference on February 22. New York.

SARASA, S. i SALES, A. (2009). *Itineraris i factors d'exclusió social*. Barcelona: Ajuntament de Barcelona.

SERRACANT, P. (2010). "Formació i ocupació dels joves: polarització social i reproducció de les desigualtats". A M. CAPRILE et al. *Anuari sociolaboral de Catalunya 2009*. Fundació La Fàbrica.

SERRACANT, P. (2012). "Changing youth? Continuities and ruptures in transitions into adulthood among Catalan young people". A *Journal of Youth Studies*, vol. 15, núm. 2, p. 161-176.

Social Exclusion Unit (1999). *Bridging the Gap: New Opportunities for 16-18 Year Olds not In Education, Employment Or Training*. Londres: Social Exclusion Unit.

STAUBER, B. i WALTHER, A. (2002). "Introduction: Young Adults in Europe – Transitions, Policies and Social Change". A EGRIS (ed.). *Misleading Trajectories. Integration Policies for Young Adults in Europe?* Opladen: Leske + Budrich, p. 11-26.

STAUBER, B. i WALTHER, A. (2006). "De-standardised pathways to adulthood: European perspectives of informal learning on informal networks". A *Papers: Revista de sociologia*, núm. 79, p. 241-262.

UGT (2005). *Els altres joves: un col·lectiu a tenir en compte*. Barcelona: UGT.

VAN DE VELDE, C. (2008a). *Devenir adulte. Sociologie comparée de la jeunesse en Europe*. París: Presses Universitaires de France.

VAN DE VELDE, C. (2008b). *Fer-se adult. Sociologia comparada de la joventut a Europa*. Barcelona: Secretaria de Joventut.

WALTHER, A. (2006). "Regimes of youth transitions: Choice, flexibility and security in young people's experiences across different European contexts". A *Young*, núm. 14, p. 119-139.

WALTHER, A. i POHL, A. (2005). *Thematic Study on Policy Measures concerning Disadvantaged Youth: Final Report*. Tübingen: IRIS.

WALTHER, A. et al. (2002). *Misleading Trajectories: Integration Policies for Young Adults in Europe?* Opladen: Leske + Budrich.

YATES, S. i PAYNE, M. (2006). "Not so NEET? A Critique of the Use of 'NEET' in Setting Targets for Interventions with Young People". A *Journal of Youth Studies*, vol. 9, núm. 3, p. 329-344.

ANNEX

TAULA 1. Situacions d'activitat laboral contemplades per a la construcció de l'indicador *NEET-restringit*. Qüestionari EPA de 2005

Situació d'activitat	Relació amb els estudis	Cerca d'ocupació	Cerca activa d'ocupació*	Disponibilitat per treballar**	Raó per no cercar ocupació o raó de la no disponibilitat per treballar	Inclusió en l'indicador <i>NEET-restringit</i>
Occupat	Estudiant	S/No	S/No	S/No	No pertinent	Exclusa
	No estudiant	S/No	S/No	S/No	No pertinent	Exclusa
Desocupat	Estudiant	Sí	Sí	Sí	No pertinent	Exclusa
	No estudiant	Sí	Sí	Sí	No pertinent	Exclusa
Inactiu	Estudiant	S/No	S/No	S/No	No pertinent	Exclusa
				Sí	No pertinent	Inclusa
			No		Completar els estudis	Exclusa
			No		Responsabilitats familiars o raons personals	Exclusa
		Sí		No	Malaltia o incapacitat	Exclusa
					Altres raons	Inclusa
					No ho sap	Inclusa
					Completar els estudis	Exclusa
					Responsabilitats familiars o raons personals	Exclusa
		No estudiant		Sí	Malaltia o incapacitat	Exclusa
				Altres raons	Inclusa	
				No ho sap	Inclusa	
				Cura de nens o persones dependents	Exclusa	
				Altres responsabilitats familiars	Exclusa	
				Malaltia o incapacitat	Exclusa	
		No	No pertinent	Jubilat	Exclusa	
				Regulació d'ocupació	Exclusa	
				Creu que no trobarà feina	Inclusa	
				Altres raons	Inclusa	
				No ho sap	Inclusa	

* Cerca activa d'ocupació: Complir ("Sí") o no complir ("No") els requisits marcats per l'Eurostat per ser considerats població activa desocupada (veure la Restricció 1 de la secció anterior).

** Disponibilitat per treballar: Estar ("Sí") o no estar ("No") disponible per començar a treballar abans de 15 dies en el cas de trobar una ocupació. Els individus que cerquen activament una ocupació (i que per tant haurien de ser considerats població activa desocupada) però no estan disponibles per començar a treballar són classificats com a població inactiva.

TAULA 2. Evolució de la situació d'activitat de la població de 16 a 64 anys, segons grup d'edat. Catalunya, 2005-2011. Milers de persones

Edat	Situació d'activitat	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
16 a 29 anys	Ocupats	813,4	824,0	823,6	748,3	599,2	565,3	522,0
	Desocupats	110,4	92,2	84,7	139,0	232,0	228,8	230,0
	Inactius-estudiants	252,8	259,2	257,5	256,0	272,3	278,4	287,3
	Inactius-altres	76,8	67,9	106,8	81,1	70,6	57,3	52,9
	Inactius - <i>NEEF-restringit</i>	32,4	34,3	23,0	24,4	27,7	28,9	20,4
	Total	1.285,8	1.277,7	1.272,6	1.248,7	1.201,8	1.158,8	1.112,6
30 a 64 anys	Ocupats	2.448,7	2.563,7	2.664,0	2.723,4	2.562,9	2.538,8	2.524,2
	Desocupats	135,2	148,9	161,0	206,4	386,2	447,6	503,5
	Inactius-estudiants	42,0	46,3	44,2	37,7	47,4	47,7	42,4
	Inactius-altres	611,4	602,2	630,1	612,4	591,7	562,7	534,7
	Inactius - <i>NEEF-restringit</i>	119,7	104,9	77,1	69,0	87,7	98,6	90,7
	Total	3.357,1	3.466,0	3.576,3	3.649,0	3.675,9	3.695,3	3.695,5
Total	Ocupats	3.262,1	3.387,7	3.487,6	3.471,7	3.162,1	3.104,1	3.046,2
	Desocupats	245,6	241,1	245,7	345,4	618,2	676,4	733,4
	Inactius-estudiants	294,8	305,5	301,7	293,7	319,7	326,1	329,7
	Inactius-altres	688,2	670,1	736,9	693,5	662,3	620,0	587,6
	Inactius - <i>NEEF-restringit</i>	152,1	139,2	100,1	93,4	115,4	127,5	111,1
	Total	4.642,9	4.743,7	4.848,9	4.897,7	4.877,7	4.854,1	4.808,1

Font: Enquesta de població activa (Idescat). Elaboració pròpia

TAULA 3. Evolució de la situació d'activitat de la població de 16 a 64 anys, segons grup d'edat. Catalunya, 2005-2011.
Percentatge respecte a la població de cada grup d'edat

Edat	Situació d'activitat	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
16 a 29 anys	Ocupats	63,3	64,5	64,7	59,9	49,9	48,8	46,9
	Desocupats	8,6	7,2	6,7	11,1	19,3	19,7	20,7
	Inactius-estudiants	19,7	20,3	20,2	20,5	22,7	24,0	25,8
	Inactius-altres	6,0	5,3	8,4	6,5	5,9	4,9	4,8
	Inactius - NEEF-restringit	2,5	2,7	1,8	2,0	2,3	2,5	1,8
	Total	100	100	100	100	100	100	100
30 a 64 anys	Ocupats	72,9	74,0	74,5	74,6	69,7	68,7	68,3
	Desocupats	4,0	4,3	4,5	5,7	10,5	12,1	13,6
	Inactius-estudiants	1,3	1,3	1,2	1,0	1,3	1,3	1,1
	Inactius-altres	18,2	17,4	17,6	16,8	16,1	15,2	14,5
	Inactius - NEEF-restringit	3,6	3,0	2,2	1,9	2,4	2,7	2,5
	Total	100	100	100	100	100	100	100
Total	Ocupats	70,3	71,4	71,9	70,9	64,8	63,9	63,4
	Desocupats	5,3	5,1	5,1	7,1	12,7	13,9	15,3
	Inactius-estudiants	6,3	6,4	6,2	6,0	6,6	6,7	6,9
	Inactius-altres	14,8	14,1	15,2	14,2	13,6	12,8	12,2
	Inactius - NEEF-restringit	3,3	2,9	2,1	1,9	2,4	2,6	2,3
	Total	100	100	100	100	100	100	100

Font: Enquesta de població activa (Idescat). Elaboració pròpia

TAULA 4. Situació d'activitat de la població segons grup d'edat i característiques del col·lectiu. Catalunya, dades acumulades del període 2005-2010. Percentatge

Edat	Característica	Categoria	Situació d'activitat							Total
			Occupats	Desocupats	Inactius-estudiants	Inactius-altres	Inactius-NEET	Total inactius		
16 a 29 anys	Sexe	Home	54,0	56,8	48,2	28,3	45,4	44,0	51,4	
		Dona	46,0	43,2	51,8	71,7	54,6	56,0	48,6	
	Nivell de formació assolit	Obligatori o inferiors	36,7	59,9	51,4	69,2	63,5	56,0	45,1	
		Secundaris postobligatoris	29,7	24,3	40,7	21,7	20,4	35,3	30,7	
		Superiors	33,6	15,8	7,8	9,1	16,1	8,7	24,1	
Nacionalitat	Espanyola	77,6	66,2	84,0	58,5	48,5	76,1	75,8		
	Estrangera	22,4	33,8	16,0	41,5	51,5	23,9	24,2		
30 a 64 anys	Situació d'emancipació	Emanipat	38,7	27,4	4,3	46,7	36,6	15,3	30,5	
		No emancipat	61,3	72,6	95,7	53,3	63,4	84,7	69,5	
	Sexe	Home	57,1	53,0	23,3	26,3	25,0	26,0	50,4	
		Dona	42,9	47,0	76,7	73,7	75,0	74,0	49,6	
	Nivell de formació assolit	Obligatori o inferiors	42,6	58,6	44,1	73,3	69,7	71,1	49,6	
Secundaris postobligatoris		23,6	22,2	28,9	16,2	18,0	17,2	22,2		
Superiors		33,8	19,2	27,0	10,6	12,3	11,8	28,3		
Nacionalitat	Espanyola	85,7	68,5	85,4	89,6	78,7	88,0	85,0		
	Estrangera	14,3	31,5	14,6	10,4	21,3	12,0	15,0		
16 a 64 anys	Sexe	Home	56,4	54,4	44,6	26,5	29,8	31,9	50,6	
		Dona	43,6	45,6	55,4	73,5	70,2	68,1	49,4	
	Nivell de formació assolit	Obligatori o inferiors	41,3	59,1	50,4	72,8	68,2	66,1	48,4	
		Secundaris postobligatoris	24,9	23,0	39,0	16,8	18,6	23,2	24,4	
		Superiors	33,8	17,9	10,6	10,4	13,2	10,8	27,2	
Nacionalitat	Espanyola	89,9	67,6	84,2	86,2	71,7	84,1	82,6		
	Estrangera	16,1	32,4	15,8	13,8	28,3	15,9	17,4		

Font: Enquesta de població activa (Idescat). Elaboració pròpia

ALTRES TÍTOLS PUBLICATS EN AQUESTA COL·LECCIÓ

1. **JOVES ENTRE DOS SEGLES.** Francesc-Marc Àlvaro. 1998
2. **NOUS OBJECTIUS PER A L'EDUCACIÓ-INFORME DELORS.** Enric Masllorens. 1998
3. **ENQUESTA A LA JOVENTUT DE CATALUNYA.** Gabise, SA. 1999
4. **JOVES I PARTICIPACIÓ A CATALUNYA.** Fundació Ferrer i Guàrdia. 1999
5. **20 ANYS DE PARTICIPACIÓ DEMOCRÀTICA. 20È ANIVERSARI DEL CONSELL NACIONAL DE LA JOVENTUT DE CATALUNYA.** CNJC. 1999
6. **ESTUDI DE COMPORTAMENT DELS JOVES ESTUDIANTS DE BARCELONA.**
Centre Jove d'Anticoncepció i Sexualitat. 1999
7. **LA VIOLÈNCIA COM A RECURS I COM A DISCURS.** Manuel Delgado. 1999
8. **ELS JOVES CATALANS EN EL 2011. ELS CANVIS QUE VÉENEN.** Centre d'Estudis Demogràfics. 2000
9. **ELS JOVES CATALANS I L'HABITATGE.** Carme Trilla i Institut DEP. 2000
10. **L'ENTORN QUOTIDIÀ DELS ADOLESCENTS AMB MALALTIES CRÒNIQUES.**
Joan Carles Surís, Russell Viner i Robert W. Blum. 2000
11. **TREBALL, VALORS I CANVI. LES RUPTURES EN LA PRECARIETAT.** Daniel Ortiz i Iván Miró. 2001
12. **GENERACIÓ @. LA JOVENTUT AL SEGLE XXI.** Carles Feixa. 2001
13. **JUGAR TREBALLANT, TREBALLAR JUGANT: LES IDENTITATS JUVENILS I EL DEBAT SOBRE OCUPACIÓ I OCIOSITAT.** Robert G. Hollands. 2001
14. **ELS CONTEXTOS CANVIANTS DE LA JOVENTUT AL SEGLE XXI.** Andy Furlong i Fred Cartmel. 2001
15. **MIGRACIONS INTERNACIONALS I POBLACIÓ JOVE DE NACIONALITAT ESTRANGERA A CATALUNYA.** Centre d'Estudis Demogràfics. 2001

16. **DE LES OPORTUNITATS DESIGUALS A LA MANCA IGUALITÀRIA D'OPORTUNITATS.** Les dimensions de gènere del canvi social i la joventut a Europa. Lynne Chisholm. 2001
17. **ELS TÈCNICS EN LA POLÍTICA DE JOVENTUT DE L'ADMINISTRACIÓ PÚBLICA CATALANA.** Pere Soler(coord.), Albert Bayot, Anna Planas i Josep Vila. 2002
18. **JOVENTUT, OKUPACIÓ I POLÍTiques PÚBLIQUES A CATALUNYA.** Ricard Gomà (coord.). 2003
19. **ENQUESTA ALS JOVES DE CATALUNYA 2002 –AVANÇAMENT DE RESULTATS–.** Joaquim Casal, Maribel García, Rafael Merino i Miguel Quesada. 2003
20. **LA IMMIGRACIÓ I EL TREBALL INTERCULTURAL A LES ENTITATS D'EDUCACIÓ EN EL LLEURE DE CATALUNYA.** Diego Herrera, Bernat Albaigés i Mercè Garet. 2003
21. **CULTURA JUVENIL I GÈNERE.** Roger Martínez. 2003
22. **EL TERRITORI I LA MOBILITAT MIGRATÒRIA DELS JOVES A CATALUNYA.** Juan Antonio Mòdenes i Joaquim Recaño. 2003
23. **ELS JOVES CATALANS I L'HABITATGE, 1999-2003.** Institut DEP. Carne Trilla. 2003
24. **CRISI DEL TREBALL I EMERGÈNCIA DE NOVES FORMES DE SUBJECTIVITAT LABORAL EN ELS JOVES.** Bernat Albaigés (dir.). 2004
25. **EMANCIPACIÓ DOMICILIÀRIA, LABORAL I FAMILIAR DELS JOVES A CATALUNYA.** Pau Miret. 2004
26. **ELS NOUS RURALS DEL PALLARS SOBIRÀ.** Eva Lluvich i Mònica Ortega. 2004
27. **LA SOBREQUALIFICACIÓ ENTRE ELS JOVES CATALANS.** Pau Serracant. 2005
28. **JOVES ADULTS I POLÍTiques DE JOVENTUT A EUROPA.** Premi Joventut 2003. Juan Manuel Patón. 2005
29. **ELS COMPORTAMENTS ALIMENTARIS DELS I LES JOVES EN EL PROCÉS D'EMANCIPACIÓ.** Elena Espeitx (dir.). 2006
30. **ADOLESCÈNCIA FEMENINA I RISC SOCIAL.** Premi Joventut 2005. Anna Berga. 2007
31. **LA INFLUÈNCIA DE L'EDAT EN EL COMPORTAMENT ELECTORAL A CATALUNYA.** Raül Tormos. 2007

32. **IDENTITAT, INTEGRACIÓ I ESCOLA. ELS JOVES D'ORIGEN MARROQUÍ A LA PERIFÈRIA DE BARCELONA.** Premi Joventut 2006. Jordi Pàmies. 2008
33. **PARTICIPACIÓ, POLÍTICA I JOVES.** Una aproximació a les pràctiques polítiques, la participació social i l'afecció política de la joventut catalana. Isaac González, Jordi Collet i Josep Sanmartín. 2008
34. **FER-SE ADULT. SOCIOLOGIA COMPARADA DE LA JOVENTUT A EUROPA.** Cécile Van de Velde. 2008
35. **LES TRANSICIONS DE LA VIDA ADULTA EN EL CONTEXT DE LA GLOBALITZACIÓ.** Carles Simó. 2008
36. **UNA NOVA ESCENA DEL DRAMA ENTRE VELL I JOVE / NEW PERFORMANCE OF THE OLD VS. YOUNG DRAMA.** Zygmunt Bauman. 2008
37. **ENQUESTA A LA JOVENTUT DE CATALUNYA 2007.** Pau Miret, Antoni Salvadó, Pau Serracant i Roger Soler. 2008
38. **CATALAN YOUTH SURVEY -2007 EDITION-**. Pau Miret, Antoni Salvadó, Pau Serracant i Roger Soler. 2009
39. **ESTRATÈGIES, TRAJECTÒRIES I APORTACIONS DE JOVES TRANS, LESBIANES I GAIS.** Gerard Coll-Planas, Gemma Bustamante i Miquel Missé. 2009
40. **STRATEGIES, TRAJECTORIES AND CONTRIBUTIONS OF YOUNG TRANSSEXUALS, LESBIANS AND GAYS.** Gerard Coll-Planas, Gemma Bustamante i Miquel Missé. 2010
41. **JOVES D'ORIGEN IMMIGRANT A CATALUNYA. NECESSITATS I DEMANDES.** Una aproximació sociològica. Amado Alarcón i Rosa Alcalde. 2010
42. **THE NEEDS AND DEMANDS OF YOUNG PEOPLE OF IMMIGRANT ORIGINS IN CATALUNYA.** A sociological approximation. Amado Alarcón i Rosa Alcalde. 2010
43. **LLENGUA I JOVES.** Usos i percepcions lingüístics de la joventut catalana. Joan Pujolar, Isaac González, Anna Font i Roger Martínez. 2010
44. **CONDICIONS DE VIDA I HÀBITS SOCIALS DE LA JOVENTUT DE CATALUNYA.** Cristina Sánchez. 2010
45. **MITJANS DE COMUNICACIÓ I JOVES.** Anàlisi de la situació, mecanismes d'intervenció i decàleg per a un tractament informatiu adequat de les persones joves. Mònica Figueras i Marcel Mauri. 2010

46. **CULTURA I JOVES II.** Hàbits culturals i polítiques públiques. Xavier Fina, Martí Comas, Marta Domènech, Sònia Marzo i Carles Spà. 2010
47. **SALUT I JOVES.** Dels contextos i les pràctiques de risc a les polítiques de promoció de la salut. Josep Espluga (coord.). 2010

COL·LECCIÓ
APORTACIONS

Una aproximació sintètica a la situació
i les necessitats de la joventut a Catalunya.

ISBN 978-84-393-8866-1

9 788439 388661

L'etiqueta "Generació ni-ni" s'ha usat per definir la generació actual de joves i ha estimulat que se la vinculi amb contravalors com l'*ociositat*, el *rebuig a l'esforç* i, en darrera instància, amb la *crisi de valors*. El món acadèmic i algunes institucions internacionals han tingut un paper clau en la consolidació del concepte "ni-ni" (*NEET* en anglès), a pesar de què la seva definició i mesura han estat qüestionades des de la seva creació, l'any 1998. En aquesta publicació es fa una anàlisi crítica del concepte i de l'indicador estàndard per mesurar la població en situació *NEET* i es presenta un indicador alternatiu. Els resultats ofereixen una perspectiva més acurada sobre el fenomen i contribueixen a relativitzar la seva magnitud i la seva vinculació amb la gent jove.

Generalitat de Catalunya
**Departament de Benestar Social
i Família**